

Job

¹ Adda maysa a lalaki iti daga ti Huz nga agnagan iti Job; ket awan ti pakababalawan ni Job ken nalinteg isuna, maysa a tao nga addaan iti panagbuteng iti Dios ken tinallikudanna ti kinadakes. ² Addaan isuna iti pito a putot a lallaki ken tallo a putot a babbai, ³ Addaan isuna iti pito a ribu a karnero, tallo a ribu a kamelyo, lima gasut a pares ti baka, ken lima gasut nga asno ken nakaad-adu nga adipen. Daytoy a lalaki ti kababaknangan iti amin a tattao iti Daya. ⁴ Iti tunggal naituding nga aldaw dagiti tunggal putotna a lallaki, agpadaya isuna iti balayna ket mangibaonda ken paayabanda dagiti tallo a kakabsatda a babbai tapno kaduada a mangan ken uminom. ⁵ No malpas dagiti aldaw ti padaya, paayaban ni Job ida ket idatonna ida iti mamin-san pay iti Dios. Bumangon isuna a nasapa iti bigat ket mangidatag iti daton a mapuoran amin nga agpaay iti tunggal maysa kadagiti putotna, ta kunana, “Nalabit a nagbasol dagiti putotko ket inlunodda ti Dios kadagiti pusoda.” Kankanayon nga ar-aramiden ni Job daytoy. ⁶ Ket dimteng ti aldaw nga iparang dagiti annak a lallaki ti Dios dagiti bagbagida iti sangoanan ni Yahweh, ket kadduada met ni Satanas a napan. ⁷ Kinuna ni Yahweh kenni Satanas, “Sadino ti naggapuam?” Ket simmungbat ni Satanas kenni Yahweh, ket kinunana, “Manipud iti panagsursursor iti rabaw ti daga, ken manipud iti panagpagpagna nga

agsubli-subli iti rabawna daytoy.” ⁸ Kinuna ni Yahweh kenni Satanas, “Nakitam kadi ni Job nga adipenko? Ta awan iti kas kenkuana idiay daga, awan pakababalawanna ken nalinteg a tao, addaan iti panagbuteng iti Dios ken taltal-likudanna ti dakes.” ⁹ Ket simmungbat ni Satanas kenni Yahweh ket kinunana, “Agbuteng kadi ni Job iti Dios nga awan iti gaggapuna? ¹⁰ Saan aya nga inaladam ti aglawlawna, ti aglawlaw ti balayna, ken ti aglawlaw iti amin nga adda kenkuana iti amin a sikigan? Binendisionam ti aramid dagiti imana, ken immadu dagiti sanikuana iti daga. ¹¹ Ngem iyunnatmo ta imam ita ket rautem dagiti amin a sanikuana, ket tallikudannakanto iti rupam.” ¹² Kinuna ni Yahweh kenni Satanas, “Kitaem, amin nga adda kenkuana ket adda iti pannakabalin ta imam; saanmo nga ipatay ti imam kenkuana.” Pimmanaw ngarud ni Satanas manipud iti presensiya ni Yahweh. ¹³ Napasamak nga iti maysa nga aldaw a dagiti putotna a lallaki ken babbai ket mangmangan ken umin-inom ti arak iti balay ti ina-una a kabsatda a lalaki, ¹⁴ napan ti maysa a mensahero kenni Job ket kinunana, “Agar-arado dagiti baka ken mangmangan dagiti asno iti abayda; ¹⁵ dinarup ida dagiti Sabeo ket innalada dagitoy. Pudno, pinatayda dagiti adipen babaen iti tadem ti kampilan; siak laeng ti nakalibas a mangibaga kenka.” ¹⁶ Kabayatan nga agsasao pay laeng isuna, simmangpet pay ti maysa ket kinunana, “Nagtinnag ti apuy ti Dios manipud kadagiti langit ket pinuoranna dagiti karnero ken dagiti adipen; siak laeng ti nakalibas a

mangibaga kenka.” ¹⁷ Kabayatan nga agsasao pay laeng isuna, simmangpet pay ti sabali ket kinunana, “Nagkatlo a bunggoy dagiti Caldeo, dinarupda dagiti kamelio, ket innalada dagitoy. Wen, ken pinatayda dagiti adipen babaen iti tadem ti kampilan, ket siak laeng ti nakalibas a mangibaga kenka.” ¹⁸ Kabayatan nga agsasao pay laeng isuna, simmangpet pay ti sabali ket kinunana, “Mangmangan ken umin-inom ti arak dagiti putotmo a lallaki ken babbai idia balay ti inauna a kabsatda a lalaki. ¹⁹ Dimteng ti napigsa nga angin manipud iti let-ang ket dinuparna ti uppat a suli ti balay, ket narba daytoy kadagiti agtutubo a lallaki, ket natayda, ket siak laeng ti nakalibas a mangibaga kenka.” ²⁰ Kalpasanna, timmakder ni Job, rinay-abna ti kagayna, kinuskusanna ti ulona, nagpakleb iti daga, ket nagdayaw iti Dios. ²¹ Kinunana, “Rimmuarak a lamulamo manipud iti aanakan ti inak, ket agsubliak sadiay a lamulamo. Inted ni Yahweh, ket innala met laeng ni Yahweh; madaydayaw koma ti nagan ni Yahweh.” ²² Iti amin dagitoy a banbanag, saan a nagbasol ni Job, wenna saanna a simamamaag a pinabasol ti Dios.

2

¹ Ket napasamak manen nga iti aldaw idi napan dagiti annak a lallaki ti Dios tapno iparangda dagiti bagbagida iti sangoanan ni Yahweh, simmurot met ni Satanas kadakuada tapno iparangna ti bagina iti sangoanan ni Yahweh. ² Kinuna ni Yahweh kenni Satanas,

“Sadino ti naggapuam?” Simmungbat ni Satanas kenni Yahweh ket kinunana, “Manipud iti panagsursursor iti rabaw ti daga, ken manipud iti panagpagnapagna nga agsubli-subli iti rabaw daytoy.” ³ Kinuna ni Yahweh kenni Satanas, “Nakitam kadi ni Job nga adipenko? Ta awan iti kas kenkuana idiay daga, awan pakabalawanna ken nalinteg a tao, addaan iti panagbuteng iti Dios ken taltallikudanna ti kinadakes. Salsalimetmetanna pay laeng ti kinapudnona, uray no ginuyugoynak nga agtignay a maibusor kenkuana, tapno dadaelek isuna nga awan gapgapuna.” ⁴ Simmungbat ni Satanas kenni Yahweh ket kinunana, “Kudil iti kudil, pudno; itedto ti tao iti amin nga adda kenkuana para iti biagna, ⁵ Ngem iyunnatmo ta imam ita ket sagidem dagiti tulangna ken ti bagina, ket iparupanananto kenka ti panangilunodna kenka.” ⁶ Kinuna ni Yahweh kenni Satanas, “Kitaem, adda isuna kadagita imam; saanmo laeng nga al-alaeen ti biagna.” ⁷ Pimmanaw ngarud ni Satanas manipud iti sangoanan ni Yahweh ket pinarigatna ni Job babaen kadagiti nakaro a litteg manipud iti dapanna agingga iti rabaw ti ulona. ⁸ Nangala ni Job iti buong ti banga nga inkarusna iti bagina, ken nagtugaw isuna kadigiti dapo. ⁹ Ket kinuna ti asawana kenkuana, “Salimetmetam pay kadi ti kinapudnom? Ilunodmo ti Dios ket mataykan.” ¹⁰ Ngem kinunana kenkuana, “Agsasaoka a kas iti maag a babai. Pudno kadi a panpanunotem a nasken nga umawattayo iti nasayaat iti ima ti Dios ket saan iti dakes?” Iti amin daytoy a banag, saan a nagbasol Job babaen kadagiti bibigna.

¹¹ Ita, idi nangngeg dagiti tallo a gagayyem ni Job ti amin a dakes a dimteng kenkuana, naggapu ti tunggal maysa kadakuada iti bukodda a lugar: Ni Elifaz a Temanita, ni Bildad a Shuhita, ken ni Zofar a Naamatita. Nangitudingda iti tiempo a mapan makipagladingit kenkuana ken tapno liwliwaenda isuna. ¹² Idi intannawagda dagiti matada iti adayo pay bassit, dandani saanda a mabigbig isuna; nagpukkawda ken nagsangitda; rinay-ab ti tunggal maysa ti kagayna ken nagipuruaakda iti tapok iti angin ken iti uloda. ¹³ Nakitugawda ngarud kenkuana iti daga iti pito nga aldaw ken pito a rabii, ken awan ti nakisasao kenkuana, gapu ta nakitada a nakaro unay ti panagladingitna.

3

¹ Kalpasan daytoy, nagsao ni Job ket inlunodna ti aldaw a pannakaiyanakna. ² Kinunana: ³ “Mapukaw koma ti aldaw a pannakaiyanakko, ti rabii a nagkuna, 'Adda ubing a lalaki a naisikog.' ⁴ Agbalin koma a kinasipnget dayta nga aldaw; saan koma a malagip ti Dios manipud iti ngato daytoy, wenna saan koman a lawagan ti init daytoy. ⁵ Tagikuaen koma daytoy iti kinasipnget ken ti anniniwan ti patay; agnaed koma ti ulep iti daytoy; butbutngen koma nga agpayso daytoy dagiti amin a banag a mangpasipnget iti aldaw. ⁶ Maipapan iti dayta a rabii, tiliwen koma daytoy iti nakaro a kinasipnget: saan koma nga agrag-o dayta kadagiti aldaw ti tawen; saan koma nga umay daytoy iti bilang dagiti bulan. ⁷ Adtoy, aglupes koma dayta a

rabii; awan koma ti naragsak a timek a dumteng iti daytoy. ⁸ Ilunodda koma dayta nga aldaw, dagiti makaammo no kasano ti mangriing iti Leviatan. ⁹ Sumipnget koma dagiti bituen ti sardam iti dayta nga aldaw. Agsapul koma dayta nga aldaw iti lawag, ngem awan ti masarakanna; wenno saanna koma makita dagiti kalub ti mata ti parbangon, ¹⁰ gapu ta saanna nga inrikep ti aanakan ti inak, wenno saanna nga inlemmeng ti riribuk manipud kadagiti matak. ¹¹ Apay a saanak a natay idi rimuarak manipud iti aanakan? Apay a saanko nga inyawat ti espirituk idi impasngaynak ti inak? ¹² Apay nga inawatnak dagiti tumengna? Wenno apay a pinasangbaynak dagiti susona tapno agsusoak kadagitoy? ¹³ Ta nakaiddaak koma itan a siuulimek; nakaturogak koman ken agin-inana ¹⁴ a kadua dagiti ari ken dagiti mammagbaga iti daga, a nangipatakder kadagiti pagitaneman a para kadagiti bagida a madaddadaelen ita. ¹⁵ Wenno nakaiddaak koman a kaduak dagiti prinsipe nga addaan idi iti balitok, a nangpunno kadagiti balbalayda iti pirak. ¹⁶ Wenno mabalin a natayak koman iti tiyan ti inak, kasla kadagiti maladaga a saan pulos a nakakita iti lawag. ¹⁷ Sadiay, agsardeng dagiti nadangkes manipud iti panangriribuk; agin-inana sadiay dagiti nabannog. ¹⁸ Natalna a sangsangkamaysa sadiay dagiti balud; saanda a mangmangngeg ti timek ti agmanmando. ¹⁹ Adda sadiay dagiti nanumo ken natan-ok a tattao; nawaya sadiay ti adipen manipud iti amona. ²⁰ Apay a naited ti lawag

kenkuana nga agrigrigat; apay a naited ti biag iti maysa a tao a nanpnoan ti pait ti kararruana; ²¹ iti maysa a tao nga agkalkalikagum iti patay, ngem saan a dumteng; iti maysa a tao nga adadda nga agsapsapul iti patay ngem kadagiti agsapsapul iti nakalemmeng a gameng? ²² Apay a naited ti lawag iti maysa a tao nga agragrag-o iti kasta unay ket maragsakan inton masarakanna ti tanem? ²³ Apay a naited ti lawag iti maysa a tao a ti dalanna ket nakalemmeng, iti maysa a tao nga inaladan ti Dios? ²⁴ Ta napasamak ti panagsenna-ayko imbes a ti pannangan; ti panagasogko ket naibukbok a kasla danum. ²⁵ Ta ti banag a pagbutbutngak ket immay kaniak; ti pagbutbutngak ket immay kaniak. ²⁶ Saanak a makatalna, saanak a makaulimek, awan ti inanak; immay ketdi ti riribuk.”

4

¹ Ket simmungbat ni Elifaz a Temanita ket kinunana, ² No padasen ti siasinoman a makisarita kenka, agladingitka kadi? Ngem siasino ti makalapped kenkuana nga agsao? ³ Kitaem, adu ti sinursurwam; pinapigsam dagiti nakapsut nga ima. ⁴ Sinaranay dagiti sasaom isuna a matmatnag, pinatibkermo dagiti nalupoy a tumeng. ⁵ Ngem ita dimteng kenka ti riribuk, ket maupayka; sagsagidenaka, ket marirribukanka. ⁶ Saan aya a ti panagbutengmo ti Dios ti mangted koma kenka iti kinatalged? Saan aya a ti kinapudno dagiti wagasmo ti mangted koma kenka ti namnama? ⁷ Panunotem daytoy, ipakpakaasik kenka: siasino iti napukaw nga awan

basolna? Wenno kaano a naputed ti nalinteg a tao? ⁸ Segun iti napaliiwko, dagiti agarado iti basol ken agmula iti riribuk, isu met laeng ti apitenna. ⁹ Mapukawda babaen iti anges ti Dios; maibusda babaen iti gil-ayab ti pungtotna. ¹⁰ Ti panagngernger ti leon, ti timek iti narungsot a leon, dagiti ngipen dagiti urbon a leon—natuppoldan. ¹¹ Mapukaw ti nataengan a leon gapu iti kinaawan dagiti natiliw: naiwarawara dagiti urbon ti kabaian a leon iti sadinoman. ¹² Ita, sililimed a naiyeg kaniak ti maysa a banag; nakangngeg ti lapayagko ti arasaas maipanggep iti daytoy. ¹³ Kadagiti panpanunot manipud kadagiti sirmata iti rabii, idi sumamay ti narnekan a pannaturog kadagiti tattao. ¹⁴ Immay kaniak ti panagbuteng ken panagpigenger, ket pinagkintayegna dagiti amin a tulangko. ¹⁵ Kalpasanna, limmabas ti maysa nga espiritu iti sangoanak; simgar dagiti buok ti lasagko. ¹⁶ Nagtakder ti espiritu a saan nga agkutkuti, ngem saanko a mailasin ti langana. Adda maysa a ladawan iti sangoanan dagiti matak; adda iti panagulimek, ket nakangngegak iti timek a nagkuna, ¹⁷ “Mabalin kadi a nalininteg ti maysa a tao ngem ti Dios? Mabalin kadi a nasinsin-aw ti tao ngem ti Nangaramid kenkuana? ¹⁸ Kitaem, no saan nga agtalek ti Dios kadagiti adipenna; no pabasolenna dagiti anghel iti kinamaag, ¹⁹ kasano nga ad-adda a pudno daytoy kadagiti agnanaed kadagiti pitak a balay, a ti pundasyonda ket adda iti tapuk, a nabibiit a marumek ngem iti akot-akot? ²⁰ Madadaelda

iti nagbaetan ti agsapa ken ti rabii; mapukawda iti agnanayon nga awan ti siasinoman a makadlaw kadakuada. ²¹ Saan kadi a nauyos dagiti galut ti toldada iti nagtetengngaanda? Matayda; matayda nga awanan ti kinasirib.

5

¹ Umawagka ita; adda kadi ti sumungbat kenka? Siasino kadagiti nasantoan ti pagkamangam? ² Ta papatayen ti unget ti nakuneng a tao; patayen ti panagimon ti maag. ³ Nakakitaak iti nakuneng a tao nga agramramot. Ngem kellaat nga inlunodko ti pagtaenganna. ⁴ Adayo iti kinatalged dagiti annakna; narumekda idia ruangan ti siudad. Awan iti mangispal kadakuada — ⁵ dagiti apitda ket kinnan dagiti dadduma a mabisbisin, tattao a mangala iti daytoy uray manipud kadagiti siit; dagiti tattao a ti kinabaknangda ket inibus dagiti tattao a mawaw iti daytoy. ⁶ Ta saan nga agtaud iti daga dagiti panagrigat; uray pay ti riribuk ket saan nga agrusing manipud iti daga; ⁷ ngem ar-aramiden ti tao ti bukodna a pakariribukan, a kasla dagiti gilap a tumayab nga agpangato. ⁸ Ngem no maipapan kaniak, mapanak iti Dios a mismo; italekko kenkuana ti kasasaadko— ⁹ isuna nga agar-aramid ti naindaklan ken saan a matukod a banbanag, dagiti nakakaskasdaaw a banbanag a saan a mabilang. ¹⁰ Mangmangted isuna iti tudo iti rabaw ti daga, ken mangibulos iti danum kadagiti taltalon. ¹¹ Ar-aramidenna daytoy tapno ingatona dagiti nababa; tapno ibangonna iti kinatalged dagiti agladingit kadagiti dapu.

¹² Upayenna ti panggep dagiti nasikap a tattao, tapno saan a maipatungpal dagiti imada dagiti panggepda. ¹³ Siloanna dagiti nasirib a tattao babaen iti bukodda a kinasikap; dagiti panggep dagiti nasirib a tattao ket agpatinggan iti mabiit. ¹⁴ Makisinnarakda iti kinasipnget iti aldaw, ken agar-arikapda iti katengngaen ti aldaw a kasla rabii daytoy. ¹⁵ Ngem isalakanna dagiti nakurapay a tattao manipud iti kampilan nga adda kadagiti ngiwatda ken ti agkasapulan a tao manipud iti ima dagiti nabileg a tattao. ¹⁶ Isu nga adda ti namnama ti nakurapay a tao, ken iserra ti kinaawan ti linteg ti ngiwatna. ¹⁷ Kitaem, naragsak ti tao a tubtubngaren ti Dios; ngarud, saanmo a guraen ti pannusa ti Mannakabalin amin. ¹⁸ Ta mangsugat ket kalpasanna baredbedanna; mangsugat isuna ket kalpasanna agasan dagiti imana. ¹⁹ Ispalennakanto manipud kadagiti innem a pakariribukan; pudno, kadagiti pito a pakariribukan, awanto ti dakes a mangsagid kenka. ²⁰ Iti nakaro a panagbisin, ispalennakanto manipud iti patay; iti gubat manipud iti pannakabalin ti kampilan. ²¹ Mailemmengkanto manipud iti pannakasaplit iti dila; ket saankanto a mabuteng iti pannakadadael inton umay daytoy. ²² Katawaamto ti pannakadadael ken panagbisin, ket saankanto a mabuteng kadagiti narungsot nga ayup. ²³ Ta makitulagkanto kadagiti bato ti taltalonmo; natalgedkanto kadagiti narungsot nga ayup. ²⁴ Ammomto a ti toldam ket adda iti kinatalged; sarungkaramto dagiti arbanmo ket awan ti makitam a napukaw.

²⁵ Ammomto pay a ti panagrang-aymo ket kasta unay, a dagiti kaputotam ket kaslanto iti ruot iti daga. ²⁶ Maitanemkanto inton lakayka unayen, a kasla iti dawa ti bukel a maibagkat a maipan iti pagirikan. ²⁷ Kitaem, inadalmi daytoy a banag; kastoy daytoy; denggem daytoy, ket ammoem daytoy iti bagim.”

6

¹ Ket simmungbat ni Job ket kinunana, ² “O, no maitimbang laeng ti ladingitko; no maiparabaw laeng iti timbangan dagiti didigrak! ³ Ta ita, mabalin a nadagdagsen daytoy ngem kadagiti darat kadagiti baybay. Daya ti makagapo a nagubsang dagiti sasaok. ⁴ Ta adda kaniak dagiti pana ti Mannakabalin amin, umin-inom ti espirituk iti sabidong; inyurnos dagiti didigra ti Dios dagiti bagbagida nga agsasaruno a maibusor kaniak. ⁵ Aguga kadi ti atap nga asno no adda ruotna? Wenno agemmak kadi iti bisinna ti baka no adda taraonna? ⁶ Mabalin kadi a kanen ti natamnay nga awan asinna? Wenno adda kadi ti aniaman a ramanna ti puraw iti itlog? ⁷ Agkedkedak a mangsagid kadagitoy; kasla makarimon a taraon dagitoy kaniak. ⁸ O, a maadda koma kaniak ti kiddawko; o, patgan koma ti Dios ti banag a tartarigagayak: ⁹ a makaay-ayo koma iti Dios a rumekennak a mammaminsan, a palukayanna koma dagiti imana ket putdennakon manipud iti daytoy a biag! ¹⁰ Daytoy latta koman ti mangliwliwa kaniak- uray no agrag-oak iti ut-ot a saan a makiskissayan: a saanko nga inlibak dagiti sasao ti Nasantoan. ¹¹ Ania ti pigsak, a

nasken a padasek iti aguray? Ania ti paggibusak, a nasken a paatiddugek ti biagko? ¹² Ti kadi pigsak ket pigsa dagiti bato? Wenno naaramid kadi iti bronse ti lasagko? ¹³ Pudno kadi a saanko a matulungan ti bagik, ken naikkaten kaniak ti kinasirib? ¹⁴ Iti tao a dandanin matal-imudaw, rumbeng nga ipakita dagiti gayyemna ti kinapudno; uray kenkuana a nanglaksid iti panagbuteng iti Mannakabalin amin. ¹⁵ Ngem nagbalin a napudno kaniak dagiti kakabsatko a kas iti nagayusan ti waig iti disierto, kasla dalan ti danum a mamagaan, ¹⁶ a limmibeg gapu iti panangkalob ti yelo kadagitoy, ken gapu kadagiti niebe nga aglemlemmeng kadagitoy. ¹⁷ Inton marunawda, mapukawda; inton pumudot, marunawda iti ayanda. ¹⁸ Sumiasi dagiti bunggoy dagiti agdaldaliasat iti dalanda nga agbirok iti danum; agalla-allada iti langalang a daga ket kalpasanna mapukawda. ¹⁹ Nagbirok sadiay dagiti bunggoy dagiti agdaldaliasat a nag-gapu idiy Tema, kabayatan a nangnamnama kadakuada dagiti bunggoy ti Saba. ²⁰ Naupayda gapu ta mamatida a makabirokda iti danum; Napanda sadiay, ngem naallilawda. ²¹ Ta ita dakayo a gagayyemko ket awan serserbiyo kaniak; naki-tayo ti nakaam-amak a kasasaadko ket nag-butengkayo. ²² Imbagak kadi kadakayo, 'Ikkan-dak iti maysa a banag? Wenno, 'Mangidiyakayo iti sagut kaniak manipud kadagiti kinabak-nangyo? ²³ Wenno, 'Isalakandak manipud iti ima dagiti kabusorko? Wenno, 'Sakaendak manipud kadagiti ima dagiti mangidaddadanes kaniak?' ²⁴ Isurodak, ket agulimekak, ipakaawatyo kaniak

dagiti nagbiddutak. ²⁵ Anian a nagsakit dagiti napudno a sasao! Ngem dagiti panagrasonyo, kasano a mababalawdak? ²⁶ Panggepyo kadi a saan nga ikankano dagiti sasaok, tratratoenyo kadi dagiti sasao ti maup-upay a tao a kasla angin? ²⁷ Pudno, paggiginasatanyo ti ulila nga ubing, ken makitinnawarkayo kadagiti gagayyemyo a kasla tagilako. ²⁸ Ita ngarud, pangngaasiyo ta kitaendak, ta awan duadau a saanak nga agulbod iti rupayo. ²⁹ Agtalnakayo, agpapakaaasiak kadakayo; awan koma iti kinakillo kadakayo; Pudno, agtalnakayo, ta nalintegak. ³⁰ Adda kadi kinadakes iti dilak? Saan kadi a madlaw ti ngiwatko dagiti mapagduadua-an a banbanag?

7

¹ Adda kadi ti saan a narigat a trabaho para iti tunggal tao iti daga? Saan kadi a dagiti alaldawna ket kas ti alaldaw ti natangdanan a tao? ² Kas ti tagabu a sigagagar nga agtarigagay iti anniniwan ti rabii, kas iti natangdanan a tao a mangur-uray iti tangdanna- ³ isu a naaramidak a mangibtur kadagiti bulbulan ti kinakakaasi; naikkanak kadagiti rabii a napnoan iti riribuk. ⁴ No agiddaak, kunak iti bagik, 'Kaanoak a bumangon ken kaano nga agleppas ti rabii?' Alimbasesennak agingga iti pumarbangon. ⁵ Nakawesan ti lasagko kadagiti igges ken napskol a kabkab; timmangken dagiti sugat iti kudilko, ken kalpasanna bumtak, ket agnana. ⁶ Naparpartak dagiti alaldawko ngem ti barkilia iti uma-abel; aglabas dagitoy nga awanan iti namnama. ⁷ Panunotem O Dios a ti biagko ket

anges laeng; awanen ti nasayaat a makita ti matak. ⁸ Ti mata ti Dios, a kumitkita kaniak, saannakton a makita; kitaennakto dagiti mata ti Dios, ngem awanakto. ⁹ Kas iti ulep a marunaw ken agpukaw, kasta met a ti bumaba iti sheol ket saanton a maka-subli pay. ¹⁰ Saanton a maka-subli isuna iti balayna; uray ti lugarna ket saandanton nga am-ammo isuna. ¹¹ Ngarud, saanko a lapdan ti ngiwatko; agsaoak iti ladingit ti espirituk; agreklamoak iti kinasaem ti kararuak. ¹² Siak kadi ti baybay wenno ti pagbutbutngan iti baybay a nangisaadka iti mangbantay kaniak? ¹³ Inton kunak, 'Liwliwaennak ti pagiddaak, ken pabang-aran ti papagko ti un-unoyko,' ¹⁴ ket butbutngennak babaen iti tagtagainep ken butbutngennak babaen kadagiti sirmata, ¹⁵ tapno piliek iti mabekkel ken matay ngem ti mangaywan kadagiti tultulangko. ¹⁶ Kagurak ti biagko; saanko a tarigagayan ti kanayon nga agbiag; bayannak nga agmaymaysa ta awan serserbi dagiti al-aldawko. ¹⁷ Ania aya ti tao a nasken nga ipangagmo isuna, a panpanunutem isuna, ¹⁸ a sipiputam isuna iti tunggal agsapa, ken susuotem iti tunggal kanito? ¹⁹ Kasano pay kabayag sakbay nga iyadayom ti panagkitam kaniak, sakbay a palubosannak nga agmaymaysa iti apag biit a mangtilmon iti bukodko a katay? ²⁰ Uray no nagbasolak, ania koma ti maaramidanna kenka dayta, sika a mangbuybuya kadagiti tattao? Apay a siak ti punteriam, tapno agbalinak a dadagsen kenka? ²¹ Apay a saanmo a pakawanen ti naglabsingak ken ikkaten ti kinadakesko? Ta

ita agiddaakon iti tapok; birukennakto iti kasta unay, ngem awanakton.”

8

¹ Kalpasanna, simmungbat ni Bildad a Suhita ket kinunana, ² “Kasano pay kabayag nga ibagam dagitoy a banbanag? Kasano pay kabayag a dagiti sasao ti ngiwatmo ket agbalin a napigsa nga angin? ³ Ballikugen kadi ti Dios ti hustisia? Ballikugen kadi ti Mannakabalin amin ti kinalinteg? ⁴ Nagbasol dagiti annakmo kenkuana, ammomi daytoy, ta impaimana ida kadagiti basbasolda. ⁵ Ngem kas pangarigan a sipapasnekka a nangbirok iti Dios ken indatagmo dagiti kiddawmo iti Mannakabalin amin. ⁶ Kas pangarigan nasin-aw ken nalintegka; ket awan duadua nga agtignay isuna para kenka ken gungonaannaka iti pagtaengan a pudno a kukuam. ⁷ Uray no bassit ti nagrugi, nasaysayaatto latta ti maudi a kasasaadmo. ⁸ Ta agpakpakaasiak kenka, nga agpalutpotka, maipanggep iti napalabas a panawen; usarem ti bagim a mangadal kadagiti naduktalan dagiti kapuonantayo. ⁹ (Naiyanaktayo laeng idi kalman ken awan iti ammotayo gapu ta anniniwan dagiti aldawtayo iti daga). ¹⁰ Saandaka kadi nga isuro wenno ibaga kenka? Saanda kadi nga agsao manipud kadagiti pusoda? ¹¹ Dumakkel kadi ti badobadok no awan ti lubnak? Dumakkel kadi ti runo no awan ti danum? ¹² Kabayatan a nalangtoda pay ken saanda pay a napukan, malaylayda sakbay kadagiti sabali a mula. ¹³ Kasta met laeng dagiti dalan dagiti amin a manglipat iti

Dios, mapukawto ti namnama dagiti tattao nga awan ti diosna- ¹⁴ dagiti addaan iti kinatalged a madadael, ken dagidiay kas karasi ti saput ti lawalawa ti talekna. ¹⁵ Agsadag ti kasta a tao iti balayna, ngem saan a tumakder daytoy; kumpet isuna iti daytoy, ngem saan daytoy nga agpaut. ¹⁶ Berde isuna iti sirok ti init, ket agtubo dagiti saringitna iti entero a minuyonganna. ¹⁷ Balkuten dagiti ramutna dagiti gabsuon ti bato; agbirok dagitoy iti nasayaat a lugar kadagiti kabatbatoan. ¹⁸ Ngem no madadael daytoy a tao iti lugarna, ket ilibakto dayta a lugar isuna ket kunana, 'Saanka a pulos a nakita.' ¹⁹ Kitaem, daytoy ti "rag-o" ti kababalin iti kasta a tao; agtubo dagiti sabali a mula iti isu met laeng a daga iti lugarna. ²⁰ Kitaem, saanto a papanawen ti Dios ti awan basolna a tao; wenno saanna nga alaen ti ima dagiti managdakdakes. ²¹ Ngem punnoennanto ti ngiwatmo iti katkatawa, dagiti bibigmo iti pukpukkaw. ²² Makawesanto iti pannakaibabain dagiti manggurgura kenka; awanton ti tolda dagiti nadangkes."

9

¹ Ket simmungbat ni Job ket kinunana,
² "Pudno nga ammok a kasta. Ngem kasano nga agbalin ti tao nga husto iti Dios? ³ No kayatna ti makisinnupiat iti Dios, saanna a masungbatan isuna iti maminsan iti sangaribu a daras. ⁴ Nasirib ti puso ti Dios ken nabileg ti pigsana; siasino ti mangpatangken iti bagina a maibusor kenkuana ket nagballigi? - ⁵ isuna

a mangikkat kadagiti bantay a saanna a balagaan ti siasinoman inton baliktadenna dagitoy iti pungtotna- ⁶ isuna a manggun-gon ti daga iti ayanna ken mangpatigerger kadagiti pundasionna daytoy. ⁷ Isu met laeng daytoy ti Dios a mangibagbaga iti init a saan nga agsingising, ket saan nga agsingising daytoy, ken ti mangakakkob kadagiti bituen, ⁸ isuna a mangbinbinnat kadagiti langit ken isuna a mangibadbaddek ken mangpaspasardeng kadagiti dalluyon iti baybay, ⁹ isuna a mangar-aramid iti Oso, Orion, ti Pleiades, ken dagiti pannakaiyurnos dagiti bituen ti abagatan. ¹⁰ Isu met laeng daytoy ti Dios a mangar-aramid kadagiti naindaklan a banbanag, saan a maawatan a banbanag-pudno, dagiti nakakaskasdaaw a banbanag a saan a mabilang. ¹¹ Kitaem, magna isuna iti abayko, ket saanko isuna a makita; lumabas pay isuna, ngem saanko a mabigbig isuna. ¹² No mangtiliw isuna iti biktima, siasino ti makalapped kenkuana? Siasino ti makaibaga kenkuana, 'Ania ti araramidem?' ¹³ Saan nga ibabawi ti Dios ti pungtotna; nagrukob dagiti katulungan ni Rahab iti babaenna. ¹⁴ Kasano a masungbatak isuna, makapiliak kadi kadagiti sasao a pagrason kenkuana? ¹⁵ Uray no nalintegak, saanko a masungbatan isuna; mabalinko laeng ti dumawat iti asi iti ukomko. ¹⁶ Uray no immawagak ket sinungbatannak, saanak a mamati a dumumngeg isuna iti timekko. ¹⁷ Ta dinadaelnak babaen iti bagio ken pinaaduna dagiti sugatko nga awan ti gapgapuna. ¹⁸ Saannak pay a

palubosan nga aganges; ngem ketdi, pinunnonak iti kinasadem. ¹⁹ No pagsasaritaantayo ti pigsang, apay, nabileg isuna! Ket no pagsasaritaantayo ti hustiya? 'Siasino,' kunana, 'ti mangidarum kaniak?' ²⁰ Uray no nalintegak, ukomennak ti bukodko a ngiwat; uray no awan iti pakabalawak, paneknekan latta daytoy a nagbasolak. ²¹ Awan pakabalawak, ngem awanen ti bibiangko iti bagik; kagurak ti bukodko a biag. ²² Awan ti nagdumaanna daytoy, isu nga ibagbagak a dadaelenna a sangsangkamaysa dagiti awan pakabalawanna kenn nadangkes a tattao. ²³ No dagus a mangpapatay ti didigra, agkatawa isuna iti pannakaparparigat dagiti awan basolna a tattao. ²⁴ Naited ti daga kadagiti ima dagiti nadangkes a tattao; kalkaluban ti Dios dagiti rupa dagiti uk-ukomna. No saan nga isuna ti mangar-aramid iti daytoy, ket siasino ngarud? ²⁵ Naparpartak dagiti al-aldawko ngem ti agtartaray a mensahero; tumaytayab dagiti al-aldawko; awan ti makitada a nasayaat iti sadinoman. ²⁶ Napartakda a kas kadagiti bangka a naaramid iti badobadok a runo, ken kas kapartak ti agila a mangsippayut iti biktimana. ²⁷ No ibagak a lipatekon ti maipanggep kadagiti iriririk, nga ikkatek ti naliday a rupak ket agragsakak, ²⁸ mabutengakto kadagiti amin a ladingitko gapu ta ammok a saannakto nga ibilang nga awan basolna. ²⁹ Maukomakto; apay, koma ngarud a padasek daytoy nga awan serserbina? ³⁰ No bugoak ti bagik iti danun ti niebe ken aramidek a nakadaldalus unay

dagiti imak, ³¹ ipurwaknak ti Dios iti kanal, ket karugitdakto dagiti bukodko a kawes. ³² Ta saan a tao ti Dios, a kas kaniak, a mabalinko isuna a sungbatan, a mabalinmi ti mapan iti pangukoman. ³³ Awan ti ukom iti nagbaetanmi a mabalin a mangipatay iti imana kadakami. ³⁴ Awanen ti sabali nga ukom a makaikkat iti pang-or ti Dios kaniak, a makalapped iti panangbutbutengna kaniak. Ket agsaoakto ken saanak nga agbuteng kenkuana. ³⁵ Ngem kas kadagiti banbanag ita, saanko a maaramid dayta.

10

¹ Naumaakon iti biagko; iyebkasko ti ririk; agsaoak iti kinasaem ti kararuak. ² Ibagak ti Dios, 'Saannak laeng nga ukomen; ipakitam kaniak no apay nga ak-akusarannak. ³ Nasayaat kadi kenka a rumbeng nga idadanesnak, nga umsiem ti aramid dagiti imam kabayatan nga umis-isemka kadagiti panggep dagiti nadangkes? ⁴ Addaanka kadi kadagiti mata ti lasag? Makakitaka kadi a kas iti panagkita ti tao? ⁵ Dagiti aldawmo kadi ket kas iti al-aldaw dagiti sangkataoan wenno dagiti tawtawenmo kadi ket kas iti tawtawen dagiti tattao, ⁶ nga agsaludsodka maipapan kadagiti kinadakesko ken sukimatem ti basolko, ⁷ uray no ammom nga awan basolko ken awan ti siasinoman a makaispal kaniak manipud iti imam? ⁸ Siaannadnak a binukel ken sinukog dagiti imam, ngem daddadaelennak. ⁹ Lagipem, agpakaasiak kenka, a binukelnak a kasla pitak, isublinak kadi manen iti tapok? ¹⁰ Saan kadi nga imbukbuknak a kasla gatas ken

binokelnak a kasla keso? ¹¹ Kinawesannak iti kudil ken lasag ket pinagkakamangnak babaen kadagiti tulang ken piskel. ¹² Inikkannak iti biag ken napudnoka iti tulagmo; binantayan ti tulongmo ti espirituk. ¹³ Ngem inlemmengmo dagitoy a banbanag iti pusom—ammok a daytoy ti panpanunotem: ¹⁴ a no nagbasolak, maammoam daytoy; saannak a pakawanan iti kinadakesko. ¹⁵ No nadangkesak, asiak pay; uray no nalin-tegak, saanko a maitangad ti ulok, agsipud ta napnoak iti pannakaibabain ken kumitkitaak iti bukodko a panagsagaba. ¹⁶ No itangad ti ulok ti bukodna, anupennak a kasla leon; mamin-san pay ipakitam kaniak a mannakabalinka unay. ¹⁷ Mangiy-iyegka kadagiti baro a saksi a maibusor kaniak ket nayunam ti pungtotmo a maibusor kaniak; darupennak babaen kadagiti baro nga armada. ¹⁸ Apay ngarud nga inruarnak manipud iti aanakan? Intedko la koman ti espirituk ket awan pulos ti mata a nakakita kaniak. ¹⁹ Agbalinak koman a kasla saan nga imadda; naawitak la koman manipud iti tiyan agingga iti tanem. ²⁰ Saan kadi a bassit laeng dagiti aldawko? Isardengmo ngaruden, bay-annak nga agmaymaysa, tapno makainanaak bassit ²¹ sakbay a mapanak iti lugar a saanak-ton nga agsubli, iti daga ti kinasipnget ken iti ananiwan ni patay, ²² ti daga a nasipnget a kas iti kasipnget ti tengnga ti rabii, ti daga ti ananiwan ni patay, nga awan ti aniaman a urnosna, a ti lawag ket kasla tengnga ti rabii.”

11

¹ Ket simmungbat ni Zofar a Naamita ket kinunana, ² “Saan kadi a rumbeng a masungbatan ti kastoy nga adu a sasao? Rumbeng kadi a pasien daytoy a tao nga adu ti ibagbagana? ³ Pagulimeken kadi ti panagpaspasindayawmo dagiti dadduma? No lalaisem ti panursuromi, awan kadi ti mangpabain kenka? ⁴ Ta ibagbagam ti Dios, 'Nasin-aw ti pammatik, awan ti pakababalawak kadagiti matam.' ⁵ Ngem o, agsao koma ti Dios ket ilukatna dagiti bibigna a maibusor kenka; ⁶ nga ipakitana kenka dagiti palimed ti kinasirib! Ta naindaklan isuna iti pannakaawat. Ammoem ngarud a basbassit ti dawdawaten ti Dios kenka ngem iti rumbeng kadagiti kinadakesmo. ⁷ Maawatam kadi ti Dios babaen iti panangsapsapulmo kenkuana? Maawatam kadi a naan-anay ti Mannakabalin amin? ⁸ Ti panangammo iti Dios a naan-anay ket nangato a kas kangato ti langit; ania ti maaramidam? Naun-uneg ngem sheol; ania ti maamoam? ⁹ At-atiddug ti rukodna daytoy ngem ti daga, ken nalawlawaw ngem ti baybay. ¹⁰ No lumabas isuna ken ikulongna ti siasinoman, no ayabanna ti siasinoman iti pangukoman, siasino ngarud ti makalapped kenkuana? ¹¹ Ta ammona dagiti palso a tattao, no makakita isuna iti kinadakes, saanna kadi a madlaw daytoy? ¹² Ngem awan pannakaawat dagiti maag a tattao; maawatanda daytoy no mangipasngay ti atap nga asno iti maysa a tao. ¹³ Ngem kaspangarigan inaramidmo ti pusom a nalinteg ken intag-aymo

dagita imam iti Dios; ¹⁴ kaspangarigan ta adda dita imam ti kinadakes, ngem inyadayom daytoy kenka, ket saanmo nga impalubos nga agnaed ti kinasaan a nalinteg kadagiti toldam. ¹⁵ Ket awan duadua nga itangadmonto ti rupam nga awan ti pagilasinan iti bain; wen, napigsakanto ken saan a mabuteng. ¹⁶ Malipatamto ti kinakakaasim; malagipmonto laeng daytoy a kasla danum a nagayos. ¹⁷ Nalawlawagto ti biagmo ngem iti katengngaan ti aldaw; uray no adda ti kinasipnget, agbalinto daytoy a kasla ti agsapa. ¹⁸ Natalgedkanto gapu ta adda ti namnama; wen, natalgedkanto ken aginnanakanto a natalged. ¹⁹ Agiddakanto met a natalged, ket awanto ti pagbutngam, pudno, adunto ti mangbiruk iti pabormo. ²⁰ Ngem mapaayto dagiti mata dagiti nadangkes; awanto ti pagtarayanda; ti laeng namnamada ket ti maudi nga anges ti biag.”

12

¹ Ket simmungbat ni Job ket kinunana,
² “Awan duadua a dakayo dagiti tattao; matayto ti kinasirib a kaduayo. ³ Ngem addaanak iti pannakaawat a kas kadakayo; saanak a nababbaba ngem kadakayo. Wen, siasino ti saan a makaammo kadagiti banbanag a kas kadagitoy? ⁴ Maysaak a pagkakatawaan dagiti kaarrubak—siak, nga immawag iti Dios ken sinungbatanna! Siak, a nalinteg ken awan ti pakabalawanna a tao—maysaak itan a pagkakatawaan. ⁵ Iti panunot ti tao a nanam-ay ket adda iti panangumsi para iti kinadaksanggasat; agpanpanunot

isuna iti wagas a mangyeg pay iti ad-adu a kinadaksanggasat kadagiti maikagkaglis ti sakana. ⁶ Rumang-ay dagiti tolda dagiti agtatakaw, ket natalged dagiti mangpapaunget iti Dios; dagiti bukodda nga ima dagiti diosda. ⁷ Ngem ita damagem dagiti narungsot nga ayup, ket suroandaka; damagem dagiti billit kadagiti tangatang, ket ibagada kenka. ⁸ Wenno agsaoka iti daga, ket suroannaka daytoy; ibaganto kenka dagiti lames ti baybay. ⁹ Ania kadagitoy amin nga ayup ti saan a makaammo nga inaramid dagiti ima ti Dios daytoy—inikkanna ida iti biag— ¹⁰ O Yahweh, siasino ti makin-iggem iti biag dagiti tunggal agbibbiag a banag ken ti anges ti amin a sangkataoan? ¹¹ Saan kadi a suboken ti lapayag dagiti sasao a kas iti panangraman ti dawat-dawat iti kanenna? ¹² Ti adda iti nataengan a tao ket kinasirib; iti kinaatiddog dagiti aldaw ket pannakaawat. ¹³ Adda iti Dios ti kinasirib ken bileg; addaan isuna iti nasayaat a kapanunotan ken pannakaawat. ¹⁴ Kitaenyo, mangrebba isuna, ket saanen a maibangon manen; no ibaludna ti maysa a tao, awanen ti pannakawayawaya. ¹⁵ Kitaenyo, no pasardengenna dagiti danum, maattianan dagitoy; ket no burwanganna dagitoy, dadaelenda ti daga. ¹⁶ Adda kenkuana ti pigsang ken kinasirib; agpada nga adda iti pannakabalinna dagiti tattao a naallilaw ken dagiti manangallilaw. ¹⁷ Idalanna a sakasaka iti liday dagiti mammagbaga; pagbalinenna a maag dagiti ukom. ¹⁸ Ikkatenna dagiti kawar

ti turay manipud kadagiti ari; barikesenna ida iti lupot. ¹⁹ Iyadayona dagiti papadi a sakasaka iti liday ken parmekenna dagiti nabileg a tattao. ²⁰ Ikkatenna dagiti sasao dagiti tattao a mapagtalkan ken ikkatenna dagiti pannakaawat dagiti panglakayen. ²¹ Ibukbukbukna ti pananglais kadagiti prinsipen ken ikkatenna dagiti barikes dagiti napipigsa a tattao. ²² Ipakpakitana dagiti nauuneg a banbanag manipud iti kasipngetan ken iruarna iti lawag dagiti aniniwan nga ayan dagiti natay a tattao. ²³ Pappapigsaenna dagiti nasion, ket daddaelenna met dagitoy; palawaenna dagiti nasion, ket idalanna met ida a kas balud. ²⁴ Ikkkatenna ti pannakaawat manipud kadagiti panguloen dagiti tattao iti daga; pagalla-allaenna ida idiay let-ang nga awan ti dalan. ²⁵ Agarikapda iti kasipngetan nga awan ti lawag; pagdiwer-diwerenna ida a kasla nabartek a tao.

13

¹ Kitaenyo, nakita aminen ti matak daytoy; Nangngeg ken naawatan ti lapayagko daytoy. ² Ti ammoyo, ammok met; saanak a nababbaba ngem kadakayo. ³ Nupay kasta, makisaritaak laengen iti Mannakabalin amin; kayatko ti mak-ilinnawagak iti Dios. ⁴ Ngem kinalubanyo ti kinapudno kadagiti inuulbod; mangngagaskayo amin nga awan mapaimbagna. ⁵ O, nga ag-ulimekkayo koma amin! Daytanto ti kinasiribyo. ⁶ Denggenyo ita ti rasonko; dumnggekayo iti panagpakpakaasi dagiti bibigko. ⁷ Agsaokayo kadi a saan a sililinteg para iti Dios, ken

agsaokayo kadi a siaallilaw para kenkuana?
⁸ Pudno kadi a mangipakitakayo iti kinaimbag kenkuana? Pudno kadi a makisuppiatkayo iti pangukoman a kas abogado para iti Dios?
⁹ Nasayaat kadi kadakayo no isuna a kas ukom ket sumango kadakayo ket sukimatennakayo ketdi? Wenno kas iti panangallilaw ti maysa a tao iti sabali a tao, pudno kadi nga ibagiyo isuna iti saan nga umno iti pangukoman? ¹⁰ Awan duadua a tubngarennakayo no sililimedkayo a nangipakita iti panangidumduma kenkuana.
¹¹ Saannakayo kadi a butngen ti dayagna? Saan kadi nga agdissuor kadakayo ti panang-butbutengna? ¹² Dagiti saan a malipatan a sasaoyo ket proberbio a naaramid iti dapoy; dagiti salaknibyo ket salaknib a naaramid iti pitak.
¹³ Agulimekkayo, bay-andak nga agmaymaysa, tapno makasaoak, bay-anyo koma ti umay kaniak. ¹⁴ Alaek ti bukodko a lasag iti ngipenko; alaek ti biagko kadagiti imak. ¹⁵ Kitaenyo, no patayennak, awanen ti nabati a namnamak; nupay kasta, ikalintegak dagiti wagasko iti sangoananna. ¹⁶ Daytoyto ti rason para iti pannakapakawan ti basolko, a saanak a mapan iti sangoananna a kasla iti maysa a tao nga awan diosna. ¹⁷ O Dios, dumngegka a nasayaat iti ibagak, mangngeg koma ti lapayagmo dagiti ipalawagko. ¹⁸ Kitaem ita, insaganak a naurus ti salaknibko; ammok nga awan basolko. ¹⁹ Siasino ti mangsuppiat kaniak iti pangukoman? Nu immayka a mangaramid iti kasta, ket no napaneknekan a nagbasolak, ket agulimekakto ken

itulokko a matayak. ²⁰ O Dios, agaramidka laeng iti dua a banag para kaniak, ket saanko nga ilem-meng ti bagik manipud iti rupam: ²¹ ibabawim ti manangdadael nga imam manipud kaniak, ket saanmo nga itulok a butbutngendak dagiti pang-butbutengmo. ²² Ket awagannak, ket sumung-batak; Wenno palubosam nga agsaoak kenka, ket sungbatannak. ²³ Mano dagiti kinadangkesko ken basolko? Ibagam kaniak ti naglabsingak ken ti nagbasolak. ²⁴ Apay nga ilemmengmo ti rupam kaniak ket tratoennak a kasla maysa a kabusormo? ²⁵ Dadaelem kadi ti naipalladaw a bulong? Kamatem kadi ti namagaan a garami? ²⁶ Ta ilislistam dagiti nasasaem a banbanag a maibusor kaniak; ipatawidmo kaniak dagiti kinadakes ti kinaagtutubok. ²⁷ Ikabilmo pay dagiti sakak kadagiti kawar; palpaliwem a naimbag dagiti amin a dalanko; suksukimatem ti daga a nagnaan dagiti dapan ti sakak ²⁸ uray no kaslaak a nabuyok a banag nga agrunot, kasla pagan-anay a kinnan ti buot.

14

¹ Ti tao a maiyanak iti babai, agbiag laeng iti sumagmamano nga al-aldaw ken napnoan ti riribuk. ² Agrusing isuna manipud iti daga a kasla maysa a sabong ket makeltay; agpukaw isuna a kasla aniniwan ken saan nga agpaut. ³ Kumitkitaka kadi iti aniaman kadagitoy? Ikuyognak kadi iti pangukoman? ⁴ Siasino ti makaiyeg ti maysa a banag a nadalus manipud ti maysa a banag a narugit? Awan. ⁵ Naikeddengen dagiti al-aldaw ti tao; Adda kenka dagiti bilang dagiti

bulbulanna; dinutokam ti pagpatinggaanna a saanna a mabalin a labsan. ⁶ Iyadayom iti panagkitam kenkuana tapno makainana isuna, tapno maragragsakna ti aldawna a kas maysa a natangdanan a tao no maaramidna ti kasta. ⁷ Adda ti namnama iti kayo; no mapukan daytoy, mabalin nga agrusing manen, a saanto nga agsardeng ti naganus a sangana. ⁸ Uray no matangkenan ti ramutna iti daga, ken matay ti puonna iti daga, ⁹ ngem uray makaangot laeng daytoy iti danum, agsaringitto daytoy ken agsanga a kas iti mula. ¹⁰ Ngem matay ti tao; kumapsot isuna; pudno nga agsardeng nga aganges ti tao, ket sadino ti ayanna? ¹¹ Kas ti panagawan ti danum iti dan-aw ken kas iti panagpukaw ken panagmaga ti danum iti karayan, ¹² kasta met ti panagidda dagiti tattao ken saanen a bumangon manen. Agingga nga awanen dagiti langit, saandanto nga agriing wenno mariing iti pannaturogda. ¹³ O, nga ilemmengnak koma idia sheol nga adayu manipud kadagiti riribuk, ken idulinnak iti nalimed agingga a malpas ti pungtotmo, a tudingannak iti maysa a nadutokan a tiempo nga agtalinaed sadiay ket lagipennak! ¹⁴ No matay ti tao, agbiagto aya manen? No kasta, tarigagayak nga urayen amin a pakabannogak sadiay agingga nga umay ti pannakawayawayak. ¹⁵ Umawagkanto, ket sungbatanka. Agtarigagaykanto kadagiti trabaho dagiti imam. ¹⁶ Bilangen ken imdengamto dagiti addangko; saanmonto a kankanayon a siputan ti basolko. ¹⁷ Maidulinto dagiti bas-

basolko iti maysa a supot; kallubamto dagiti kinadakesko. ¹⁸ Ngem uray dagiti bantay ket agriggaay ken agbalin nga awan mamaayna; uray dagiti batbato ket maiyakar kadagiti ayanda; ¹⁹ runoten dagiti danum dagiti batbato; iyanod ti panaglayusda ti tapuk ti daga. Kas iti daytoy, dadaelem dagiti namnama ti tao. ²⁰ Kankanayonmo a parmeken isuna, ket aglabas isuna; baliwam ti rupana ken papanawem tapno matay isuna. ²¹ Maidaydayaw dagiti annakna a lallaki, ngem saanna nga ammo daytoy; mabalin a maipababada, ngem saanna a makita a mapasamak daytoy. ²² Mariknana laeng ti ut-ot ti bukodna a bagi, ken agladingit isuna para iti bagina.

15

¹ Ket simmungbat ni Elifaz a Temanita ket kinunana, ² “Sumungbat aya ti masirib a tao babaen iti awan serserbina a pannakaammo ken punoenna ti bagina iti angin ti daya? ³ Agkalintegan aya isuna babaen iti awan serserbina a sasao wenno kadagiti panagsasao nga awan ti nasayaat a maibungana? ⁴ Pudno, kiskissayam ti panagraem iti Dios; laplapdam ti panangutob kenkuana, ⁵ ta isursuro ti kinandangkesmo ti ngiwatmo; pilpiliem ti maaddaan iti dila ti tao a nasikap. ⁶ Uk-ukomennaka ti bukodmo a ngiwat, saan a siak; wen, agsaksi dagiti bukodmo a bibig a maibusor kenka. ⁷ Sika kadi ti umuna a tao a naiyanak? Napaaddaka kadi sakbay dagiti turturod? ⁸ Nangngegmo kadi ti nalimed a pannakaammo ti Dios? Sika laeng

kadi ti tao a masirib? ⁹ Ania ti ammom a saanmi nga ammo? Ania ti maawatam nga awan met kadakami? ¹⁰ Kaduami dagiti ubanan ken dagiti nataengan unayen a tattao a laklakay ngem ti amam. ¹¹ Bassit kadi unay dagiti pangliwliwa ti Dios para kenka, dagiti sasao a naalumamay a para kenka? ¹² Apay nga ipanawnaka ti pusom? Apay nga agkusilap dagiti matam, ¹³ tapno iturongmo ti espiritum a maibusor iti Dios ken iruarmo dagiti kasta a sasao manipud iti ngiwatmo? ¹⁴ Ania ti tao a nadalus koma isuna? Ania isuna a naiyanak iti babai a nalinteg koma isuna? ¹⁵ Adtoy, saan nga agtaltalek ti Dios uray kadagiti sasantona; wen, saan a nadalus dagiti langit iti imatangna; ¹⁶ ad-adda pay a narugit ti maysa a makarimon ken nakillo, ti maysa a tao nga umin-inom iti kinadangkes a kasla danum! ¹⁷ Ipakitak kenka; dumngegka kaniak; Ibagakto kenka dagiti banbanag a naki-tak, ¹⁸ dagiti banbanag nga imbaga met dagiti mamasirib a lallaki manipud kadagiti ammada, dagiti banbanag a saan nga inlemmeng dagiti kapuonanda. ¹⁹ Dagitoy dagiti kapuonanda, nga isu laeng ti nakaitedan ti daga, ken awan a pulos ti gangganaet a limmabas kadakuada. ²⁰ Agtiritir ti ut-ot ti nadangkes a tao kadagiti amin nga al-aldawna, ti bilang dagiti tawtawen a naisagana a maipaay iti panagsagaba ti mang-parparigat. ²¹ Adda kadagiti lapayagna ti uni dagiti pamutbuteng; bayat iti kinarang-ayna, umayto kenkuana ti managdadael. ²² Saanna a panpanunoten nga agsublinto isuna manipud iti kinasipnget; agur-uray ti kampilan kenkuana.

²³ Mapan isuna iti nadumaduma a disso para iti tinapay, a kunkunana, “Sadinno ti ayanna daytoy?” Ammona a dandanin umay ti aldaw ti kinasipnget. ²⁴ Butbutngen isuna ti rigat ken ut-ot; agballigi dagitoy a maibusor kenkuana, a kas ti ari a nakasagana a makigubat. ²⁵ Gapu ta inyunatna ti imana a maibusor iti Dios ken sitatangsit a maibusor iti Mannakabalin amin, ²⁶ daytoy a nadangkes a tao ket agtaray a mapan iti Dios a sisisikkel ti tengngedna, nga addaan ti napuskol a kalasag. ²⁷ Pudno daytoy, uray no kinallubanna ti rupana babaen ti kinalukmegna ken nagurnong ti taba kadagiti lomlomona, ²⁸ ken nagnaed kadagiti nabaybay-an a siudad; kadagiti balbalay nga awan ti agnanaed ita ken nakasagana nga agbalin a gab-suon. ²⁹ Saanto a bumaknang isuna; saanto nga agpaut ti kinabaknangna; saanto pay nga agpaut uray ti aniniwanna iti daga. ³⁰ Saanto isuna a makapanaw iti kinasipnget; pagangngoento ti apuy dagiti sangsangana; pumanawto isuna gapu iti anges ti ngiwat ti Dios. ³¹ Saan koma nga agtalek isuna kadagiti awan serserbina a banbanag, nga al-allilawenna ti bagina; ta ti kinaawan-mammaayna ket isunto ti gungonana. ³² Mapasamakto daytoy sakbay nga umay ti tiempo ti ipapatayna; saanto a lumangto ti sangana. ³³ Iregregnanto dagiti naganus nga ubasna a kas iti lanut ti ubas; itinnagnanto dagiti sabsabongna a kas iti kayo ti olibo. ³⁴ Ta malupesto dagiti bunggoy dagiti awan diosna a tattao; uramento ti apuy dagiti toldada ti pan-

nakapasuksok. ³⁵ Agsikugda ti kinaranggas ken ipasngayda ti kinadangkes; agsikug ti anakanda iti panangallilaw.”

16

¹ Ket simmungbat ni Job ket kinunana,
² “Nakanggegakon kadagiti adu a kakasta a banbanag; nakaay-ay-aykayo amin a mangliwliwa. ³ Addanto kadi paggibusan dagiti awan serserbina a sasao? Ania ti parikutmo ta sumungbatka a kas iti daytoy? ⁴ Mabalinko met ti agsao a kas kadakayo, no addakayo iti saadko; Mabalinko nga urnongen ken pagti-tiponen dagiti sasao a maibusor kadakayo ken agwingiwingak kadakayo iti pananglais. ⁵ O, kasano a pabilgenkayo babaen ti ngiwatko! Kasano a pabang-aren ti panangliwliwa dagiti bibigko ti ladingityo! ⁶ No agsaoak, saan a mabang-aran ti ladingitko; no isardengko ti agsasao, kasano a matulonganak? ⁷ Ngem ita O Dios, binannognak; binaybay-am amin a pamilyak. ⁸ Pinagkuretretnak, a maysa a saksi a maibusor kaniak; tumakder ti kinakuttong ti bagik a maibusor kaniak, ken agsaksi daytoy a maibusor iti rupak. ⁹ Pinirsa-pirsaynak ti Dios iti pungtotna ken indadanesnak; Pinagn-garietannak babaen ti ngipenna; pinatadem ti kabusorko dagiti matana kabayatan pирpirsayen-nak. ¹⁰ Ginuyabandak dagiti tattao; tinungpadak a siuumsi; naguummongda a maibusor kaniak. ¹¹ Inyawatnak ti Dios kadagiti saan a nadosan a tattao ken impurruaknak kadagiti ima dagiti

nadangkes a tattao. ¹² Natalnaak idi, ket binuraknak. Wen, binekkelnak ken indumudomnak a napirsa-pirsay; insaadnak pay a kas pagpuntaan. ¹³ Palpalawlawandak dagiti pumapanana; tudtudoken ti Dios dagiti bekkelko, ken dinak kinaassian; imbukbokna ti aprok iti rabaw ti daga. ¹⁴ Burburakenna ti didingko iti paulit-ulit; tumaray isuna nga umay kaniak a kasla maysa a mannakigubat. ¹⁵ Nangidaitak iti nakirsang a lupot iti rabaw ti kudilko; Intudokko ti sarak iti rabaw iti daga. ¹⁶ Nalabaga ti rupak iti panagsangangit; adda kadagiti kalub ti matak ti aniniwan ni patay ¹⁷ uray no awan ti kinaranggas kadagiti imak, ken nadalus ti kararagko. ¹⁸ O daga, saanmo nga abbongan ti darak; awan koma ti disso a paginanaan ti asugko. ¹⁹ Uray ita, adtoy, ti saksik ket adda iti langit; ti mangikalintegan kaniak ket adda iti ngato. ²⁰ Uy-uyawendak dagiti gagayyemko, ngem agar-arubos ti lulua dagiti matak iti Dios. ²¹ Dawatek iti dayta a saksi iti langit nga ikalinteganna daytoy a tao iti Dios a kas ti ar-aramiden ti maysa a tao iti kaarubana! ²² Ta no lumabas dagiti sumagmamano a tawtawen, mapanakto iti disso a saanakton a makasubli.

17

¹ Naibus ti espirituk, ken aggibusen dagiti alaldawko; nakasaganan ti tanem a para kaniak. ² Pudno nga adda dagiti mananglalais a kaduak; masapul a kankanayon a makitkita ti matak iti pananggargarida. ³ Mangtedka ita ti maysa a sapata, agbalinka koma a pammatalged a

maipaay kaniak; siasino pay iti adda a tumulong kaniak? ⁴ Ta linapdam O Dios dagiti pusoda manipud ti pannakaawat; saanmonto ngarud itan-ok ida kaniak. ⁵ Ti mangakusar kadagiti gagayyemna a maipaay iti gunggona, kumapoyto dagiti mata dagiti annakna. ⁶ Ngem inaramidnak a maysa a balikas a kanayon nga us-usaren dagiti tattao, tuptupraanda ti rupak. ⁷ Nakudrep met ti matak gapu iti ladingit; nakuttong dagiti amin a paset ti bagik a kas ti kinakuttong ti ananiwan. ⁸ Agsiddaawto dagiti nalinteg a lallaki gapu iti daytoy; makaungetto ti awan basolna a tao maibusor kadagiti nadangkes a lallaki. ⁹ Agtalinaedto ti nalinteg a tao iti dalanna; ad-addanto pay a pumigsa dagiti addaan iti nadalus nga im-ima. ¹⁰ Ngem maipapan kadakayo amin, umaykayo ita; saanakto a makasarak iti masirib a tao kadakayo. ¹¹ Naglabasen dagiti al-aldawko, naggibusen dagiti panggepko, uray dagiti tar-tarigagayan ti pusok. ¹² Baliwan dagitoy a tattao, dagitoy a mananglalais, ti rabii iti aldaw; ti lawag, kunada nga asideg iti kinasipnget. ¹³ Agsipud ta kitkitaek ti sheol a kas balayko; agsipud ta inyukradko ti iddak iti kasipngetan, ¹⁴ agsipud ta imbagak iti abut, 'Sika ti Amak,' ken iti igges, 'Sika ti inak ken kabsatko a babai,' ¹⁵ sadino ngaruden ti ayan ti namnamak? Maipapan ti namnamak, siasino ti makakita ti aniaman? ¹⁶ Bumabanto kadi ti namnama a kaduak kadagiti ruangan ti sheol inton bumabatayo iti tapuk?"

18

¹ Ket simmungbat ni Bildad a Suhita ket kinunana, ² “Kaano nga isardengmo ti panagsaom? Utobem, ket kalpasanna, agsaokaminto. ³ Apay a naibilangkami a kas narungsot nga ay-ayup; apay a nagbalinkami a maag iti imatangmo? ⁴ Sika a mangdangdangran iti bagim iti pungtotmo, rumbeng kadi a malipatan ti daga gapu kenka wenno rumbeng kadi a maikkat dagiti bato kadagiti lug-lugarda? ⁵ Pudno, maiddepto ti silaw ti nadangkes a tao; saanto nga agraniag ti ressak ti apuyna. ⁶ Sumipngetto ti silaw iti toldana; maiddepto ti pagsilawanna iti ngatoenna. ⁷ Umababanto dagiti addang ti pigsana; ipababanto isuna dagiti bukodna a panggep. ⁸ Ta maipuruakto isuna iti iket babaen kadagiti bukodna a saka; magnanto isuna iti nauneg nga abut. ⁹ Mapalab-oganto isuna babaen iti mukodna; tenglento isuna iti silo. ¹⁰ Adda nakalemmeng a silo para kenkuana iti daga; ken palab-og a para kenkuana iti dalan. ¹¹ Butbutngento isuna dagiti nakabutbuteng iti aglawlawna; kamatendanto isuna kadagiti mukodna. ¹² Agbalinto a bisin ti kinabaknangna, ken nakasagananto ti didigra iti sibayna. ¹³ Maalun-onto dagiti paset ti bagina; wen, alun-onento ti umuna nga anak ti patay dagiti pasetna. ¹⁴ Marangkayto isuna iti ruar ti toldana, ti pagtaenganna a pagtaltalekanna ita; maipanto isuna iti patay, ti ari dagiti nakabutbuteng. ¹⁵ Agnaedto dagiti saanna a bukod a tat-tao iti toldana kalpasan a makitada a naiwaras ti

asupre iti uneg ti pagtaenganna. ¹⁶ Magangonto dagiti ramutna iti baba; maputedto ti sangana iti ngato. ¹⁷ Mapukawto ti pakalaglagipanna manipud iti daga; awanto ti naganna iti kalsada. ¹⁸ Maipanto isuna iti sipnget manipud iti lawag ken mapatalawto iti daytoy a lubong. ¹⁹ Awanto ti anakna wenno anak ti anak kadagiti tattaona, wenno aniaman a nabatbati a kabagyan iti lugar a nagnaedanna. ²⁰ Agbutengto iti maysa nga aldaw dagiti agnanaed iti laud iti mapasamak kenkuana; agbutengto dagiti agnanaed iti daya babaen iti daytoy. ²¹ Awan duadua a kastoy dagiti pagtaengan dagiti saan a nalinteg a tattao, dagiti lugar dagiti saan a makaam-ammo iti Dios.”

19

¹ Ket simmungbat ni Job ket kinunana,
² “Kasano kabayag ti panangpasagaba ken panangrumekyo kaniak babaen kadagiti sasao?
³ Kadagitoy a sangapulo a daras ket inumsi-dak; saankayo a nagbain a trinatodak iti saan a nasayaat. ⁴ No pudno daytoy nagbiddutak, agtalinaed ti biddutko a bukodko a pakaseknan.
⁵ No pudno nga agparammagkayo maibusor kaniak ken allukoyenyo ti tunggal maysa a napabainanak, ⁶ ket ammoyo koma a nakaaramid ti Dios iti saan a nasayaat kaniak ket tiniliwnak iti iketna. ⁷ Adtoy, immawagak tapno ibagak a saan a nasayaat ti naaramid kaniak, ngem saannak nga impangag; agpatpatulongak, ngem awan ti hustisia. ⁸ Inaladanna ti pagnaak tapno saanak a makalasad, ken pinasipngetna ti

dalanko. ⁹ Inussobna ti dayagko, ken innalana ti balangat manipud iti ulok. ¹⁰ Binuraknak iti tunggal sikigan, ket napukawak; pinagotna dagiti namnamak a kasla maysa a kayo. ¹¹ Pinasgedanna pay ti pungtotna a maibusor kaniak; imbilangnak a kas maysa kadagiti kabusorna. ¹² Immay a sangsangkamaysa dagiti buyotna; nagaramidda kadagiti buntoon iti aglawlaw a maibusor kaniak ken nagkampoda iti aglawlaw ti toldak. ¹³ Inyadayona kaniak dagiti kakabsatko; dagiti am-ammok ket immadayo ti riknada kaniak. ¹⁴ Pinanawandakon dagiti kakabagiak; nalipatandakon dagiti nasinged a gagayyemko. ¹⁵ Imbilangdak a kas ganggannaet dagiti naminsan a nagtalinaed a kas sangaili iti pagtaengak ken imbilangdak a kas ganggannaet dagiti babbai nga adipenko; ganggannaetak iti imatangda. ¹⁶ Immawagak iti adipenko, ngem saannak a sinungbatan uray no inayabak isuna babaen iti ngiwatko. ¹⁷ Makarurod ti sangawko iti asawak; kagura dagiti kakabsatko a lallaki ken babbai ti pakaasik. ¹⁸ Uray dagiti ub-ubbing ket lalaisendak; no tumakderak nga agsao, agsaoda a maibusor kaniak. ¹⁹ Kaguradak dagiti amin a nasinged a gagayyemko; timmallikod a maibusor kaniak dagiti ay-ayatek. ²⁰ Dimketen dagiti tulangko iti kudilko ken iti lasagko; makalasatak laeng babaen kadagiti kudil ti ngipenko. ²¹ Maasikayo kaniak, maasikayo kaniak, gagayyemko, gapu ta sinagidnak ti ima ti Dios. ²² Apay nga idaddadanesdak a kasla dakayo ti Dios? Apay a saankayo a mapnek

a mangib-ibus iti lasagko? ²³ O, a maisurat koman ita dagiti sasaok! O, a mailanad koma dagitoy iti maysa a libro! ²⁴ O, a babaen iti landok a paet ken iti buli ket maikitikit dagitoy iti bato iti agnanayon! ²⁵ Ngem maipapan kaniak, ammok a sibibiag ti Mannubbotko, ket agtakderto isuna iti daga iti kamaudiananna; ²⁶ kalpasan a ti kudilko, dayta ket, daytoy a bagi, ket madadael, ket iti lasagko ket makitakto ti Dios. ²⁷ Makitakto isuna, siak a mismo ket makitakto isuna iti abayko; makitanto dagiti matak isuna, ken saan a kas maysa a ganggannaet. Napnoanak iti karirikna kas panpanunotek dayta a tiempo. ²⁸ No ibagayo, 'Kasanotayo a parigaten isuna! Adda kenkuana ti ramut dagiti pakariribukanna,' ²⁹ ket agbutengkayo koma iti kampilan, gapu ta iyeg ti pungtot ti dusa ti kampilan, tapno maammoanyo nga adda iti pannakaukom.”

20

¹ Ket simmungbat ni Zofar a Naamatita ket kinunana, ² “Pasungbatennak a dagus dagiti kapanunotak gapu iti pakadanagan nga adda kaniak. ³ Nakangngegak kenka iti panagtubngar a nangibabain kaniak, ngem sinungbatannak ti espiritu a nangatngato ngem iti pannakaawatko. ⁴ Saanmo kadi nga ammo daytoy a kinapudno manipud idi un-unana a panawen, idi inkabil ti Dios ti tao iti daga: ⁵ ti panagballigi ti nadangkes a tao ket ababa, ken ti rag-o ti awan diosna a tao ket apagbiit laeng? ⁶ Uray no dumanon ti kinatayagna kadagiti langlangit, ken tumukno ti ulona kadagiti ulep, ⁷ ngem

mapukawto ti kasta a tao iti agnanayon a kas iti bukodna a takki; ibaganto dagiti nakakita kenkuana, 'Sadino ti ayanna?' ⁸ Tumayabto isuna a kasla tagtagainep ket saanto a masarakan; kinapudnona, mapukawto isuna a kasla iti sir-mata iti rabii. ⁹ Ti mata a nakakita kenkuana ket saannanton a makita pay isuna; saanton a makita pay isuna ti lugarna. ¹⁰ Agkiddawto iti pammakawan dagiti annakna kadagiti naku-rapay a tattao; isublinto dagiti imana ti kin-abaknangna. ¹¹ Napno iti pigsang ti kinaagtutubo dagiti tultulangna, ngem kaduananto daytoy nga agidda iti tapok. ¹² Uray no nasam-it ti kinadangkes iti ngiwatna, uray no ilemmengna dagitoy iti sirok ti dilana, ¹³ uray no tenglenna dagitoy sadiay ken saanna a palubosan ngem idulinna latta iti ngiwatna— ¹⁴ agbalin a napait ti taraon nga adda kadagiti bagisna; agbalin daytoy a sabidong dagiti uleg iti unegna. ¹⁵ Alun-onenna dagiti kinabaknang, ngem isaruananto manen dagitoy; Ikkatento ti Dios dagitoy iti tianna. ¹⁶ Susupennanto ti sabidong dagiti uleg; patayento isuna ti dila ti uleg. ¹⁷ Saanto isuna nga agbiag tapno ragsakenna a kitaen dagiti karayan ken dagiti waig nga agay-ayus iti diro ken mantikilia. ¹⁸ Aniaman a nagbannoganna, masapul nga isublinanto dagitoy; saannanto a tilmonen daytoy; saanto nga agrag-o isuna iti kinabaknang a nagun-odna. ¹⁹ Ta indadanes ken inlaksidna dagiti nakurapay a tattao; siraranggas nga innalana dagiti babbalay a saanna nga impatakder. ²⁰ Gapu ta saanna nga ammo ti pannakapnek iti bagina, saanto a makaidulin

isuna iti aniaman a banag a pakaragsakanna. ²¹ Awan pulos iti nabati a saanna nga inalun-on; ngarud, saanto nga agnanayon ti kinarang-ayna. ²² Iti kinaaglaplapusanan ti kinabaknangna, matnagto isuna iti pakariribukan; umayto kenkuana ti ima ti tunggal maysa a napanglaw. ²³ No dandaninan punoen ti tianna, ipalladawto ti Dios ti narungsot a pungtotna kenkuana; patudoento ti Dios daytoy kenkuana kabayatan a mangmangan isuna. ²⁴ Uray no maitarayanto dayta a tao ti igam a landok, ti bai a bronse ti mangpana kenkuana. ²⁵ Tudokento ti pana ti likodanna ket rummuarto; kinapudnona, sumalpotto ti nasileng a murdong iti dalemna; umayto kenkuana dagiti kabutbuteng. ²⁶ Naananay a kinasipngget ti nakasagana para kadagiti gamgamengna; ti apuy a saan a napuyotan ti manguramto kenkuana; ibusento ti apuy dagiti nabati iti toldana. ²⁷ Iparangto dagiti langit ti kinadakesna, ken tumakderto ti daga a kas saksi a maibusor kenkuana. ²⁸ Mapukawto ti kinabaknang iti balayna; maiyanudto dagiti sanikuana iti aldaw ti pungtot ti Dios. ²⁹ Daytoy ti bingay ti nadangkis a tao manipud iti Dios, ti tawid nga insagana ti Dios a para kenkuana.”

21

¹ Ket simmungbat ni Job ket kinunana, ² “Dinggenyo a nasayaat ti sasaok, ket agbalin koma daytoy a liwliwayo. ³ Palubosandak, ket agsaoak met; kalpasan ti panagsaok, ituloyyo ti pananglaisyoy kaniak. ⁴ Maipapan kaniak, agrirririak kadi iti tao? Apay koma

nga awan ti kalintegak a saan a makaanus?
⁵ Kitaendak ket agsiddaawkayo, ken iyapputyo
dayta imayo iti ngiwatyo. ⁶ No panpanunotek
dagiti panagsagsagabak, mariribukanak, ket ag-
buteng dagiti lasagko. ⁷ Apay nga agtul-
tuloy nga agbibig dagiti nadangkes a tattao,
a lumakay, ken bumilbileg iti pannakabalin?
⁸ Agtalinaed dagiti kaputotanda kadakuada
kadagiti imatangda, ken agtalinaed dagiti ka-
putotanda kadagiti matmatada. ⁹ Natalged dagiti
babbalayda manipud iti buteng; awan ti baot
ti Dios kadakuada. ¹⁰ Agputot dagiti bulog a
bakada; saan nga agkurang a mangaramid iti
daytoy; mangipasngay dagiti bakada ket saanda
a maalisan. ¹¹ Paruarenda dagiti annakda
a kas iti arban, ket agsala dagiti annakda.
¹² Agkantada a mabuyugan iti pandereta ken
arpa ken agragsakda babaen iti aweng ti plauta.
¹³ Busbusenda dagiti al-aldawda iti kinarang-ay,
ket siuulimekda a bumaba iti sheol. ¹⁴ Ibagada
iti Dios, 'Panawandakami ta saanmi a tariga-
gayan iti aniaman a pannakaammo kadagiti
wagwagasmu. ¹⁵ Ania aya iti Mannakabalin
amin, a rumbeng a dayawenmi isuna? Ania
iti pagimbagan a maalami no agkararagkami
kenkuana?' ¹⁶ Kitaenyo, saan kadi ng adda
kadagiti bukodda nga ima ti kinarang-ay? Awan
ti pakainagiak iti pammagbaga dagiti nadan-
gkes a tattao. ¹⁷ Kasano kadas ti pannakaid-
dep ti pagsilawan dagiti nadangkes a tattao,
wenno ti pannakadidigrada? Mamin-ano aya
a mapasamak nga iwaras ti Dios dagiti ladin-

git kadakuada iti pungtotna? ¹⁸ Mamin-ano ti panagbalinda a kas iti garami iti sangoanan ti angin wenno kas iti taep nga itay-tayab ti bagio? ¹⁹ Kunayo, 'Ikabkabil ti Dios ti biddut ti maysa a tao kadagiti annakna tapno isuda ti mangbayad.' Bay-am a supapakanna daytoy iti bukodna, tapno maammoanna ti nagbasolanna. ²⁰ Bay-am a makita dagiti matana ti bukodna a pakadadaelan, ken bay-am nga inumenna ti pungtot ti Mannakabalin amin. ²¹ Ta ania ti bibiangna iti pamiliana kalpasan kenkuana inton naputeden dagiti bilang dagiti bulbulanna? ²² Adda kadi ti makaisuro iti pannakaammo ti Dios agsipud ta uk-ukomenna uray dagiti nangangato? ²³ Matay ti maysa a tao iti pigsana, a siuulimek ken sinanam-ay. ²⁴ Napno ti bagina iti gatas, ken ti pata dagiti tultulangna ket nabasa ken nasalun-at. ²⁵ Matay ti sabali pay a tao iti kinasadem ti kararua, ti saan a pulos a nakapadas iti aniaman a kinaimbag. ²⁶ Agpadada nga agidda iti tapok; agpadada nga iggesen. ²⁷ Kitaenyo, ammok dagiti panpanunotenyo, ken dagiti wagas a tartarigagayanyo tapno padaksendak. ²⁸ Ta imbagayo, 'Sadino ita ti balay ti prinsipio? Sadino ti tolda a naminsan a naggianan ti nadangkes?' ²⁹ Saanyo pay kadi a pulos a sinaludsod dagiti agdaldaliasat a tattao? Saanyo kadi nga ammo ti pammaneknek nga ibagbagada, ³⁰ a ti nadangkes a tao ket maiyadayo iti aldaw ti didigra, ken maipanaw isuna iti aldaw ti pungtot? ³¹ Siasino ti mangukomto iti dalan ti nadangkes a tao iti rupana? Siasino ti mangsupapak kenkuana gapu

iti inaramidna? ³² Nupay kasta maipanto isuna iti tanem; kankanayonto a bantayan dagiti tattao ti tanemna. ³³ Nasam-itto kenkuana dagiti bingbingkol ti tanap; sumurotto dagiti amin a tattao kenkuana, adda ti saan a mabilang a tattao iti sangoananna. ³⁴ Kasano ngarud a liwliwaendak babaen iti awan kaes-eskanna, agsipud ta awan serserbi dagiti sungbatyo no diket kinapalso?”

22

¹ Ket simmungbat ni Elipas a Temanita ket kinunana, ² “Adda kadi serserbi ti tao iti Dios? Adda kadi serserbi ti nasarib a tao kenkuana? ³ Pakaragsakan kadi ti Mannakabalin-amin no nalintegka? Adda kadi ti magun-odna no aramidem dagiti wagsamo nga awan pakababalawanna? ⁴ Gapu kadi iti panagraemmo kenkuana a tubtubngarennaka ken uk-ukommennaka? ⁵ Saan kadi a nakaro ti kinadangkesmo? Awan kadi ti pagpatinggaan dagiti kinadakesmo? ⁶ Ta pinilitmo nga in-nala ti pammatalged manipud iti kabsatmo nga awan gapgapuna; linabusam ti maysa a lamolamo a tao kadagiti pagan-anayna. ⁷ Saanka a nangted iti danum nga inumen dagiti nabannog a tattao; inyimutmo ti tinapay kadagiti mabisin a tattao. ⁸ Uray no sika, a nabileg a tao, tinagikuam ti daga, uray no sika, mararaem a tao, nagnaedka iti daytoy. ⁹ Pinapanawmo dagiti balo nga awanan; natukkol dagiti takkiag dagiti ulila. ¹⁰ Ngarud, adda dagiti silo iti amin nga aglawlawmo, ken rirribukennaka ti kellaat a panagbuteng. ¹¹ Adda ti kinasipnget, tapno

saanka a makakita; liplipusennaka ti aglaplapusanan a danum. ¹² Saan kadi nga adda ti Dios kadagiti kinangato ti langit? Kitaem ti kinangato dagiti bituen, anian a nagngatoda! ¹³ Ibagbagam, 'Ania ti ammo ti Dios? Makaukom kadi isuna iti nakaro a kinasipnget? ¹⁴ Dagiti napuskol nga ulep ket maysa a manglinglinged kenkuana, isu a saannatayo a makitkita; magmagna isuna iti dakkell a silid ti langit.' ¹⁵ Agtultuloyka kadi iti daan a dalan a nagaan dagiti nadangkes a tattao - ¹⁶ dagiti narabsut sakbay pay ti tiempoda, dagiti naiyanud dagiti pundasionda a kas iti maysa a karayan, ¹⁷ dagiti nangibaga iti Dios, 'Adaywannakami'; dagiti nangibaga, 'Ania ti maaramidan ti Mannakabalinamin kadakami?' ¹⁸ Nupay kasta, pinunnona dagiti babbalayda kadagiti naimbag a banbanag; adayo kaniak dagiti panggep dagiti nadangkes a tattao. ¹⁹ Makita dagiti nalinteg a tattao ti gasatda ket maragsakanda; katkatawaan ida dagiti awan basolna a tattao a mangumumsi. ²⁰ Kunada, "Awan dua-dua a maputed dagiti tumakder a maibusor kadatayo; inuram ti apuy dagiti sanikuada.' ²¹ Ita, makianamangka iti Dios ken makikapiaka kenkuana; iti kasta a wagas, umayto kenka ti kinaimbag. ²² Agpakpakasiak kenka, awatem ti paganurotan manipud iti ngiwatna; salimetmetam dagiti sasaona dita pusom. ²³ No agsublika iti Mannakabalinamin, mapapigsaka, no iyadayom ti kinakillo kadagiti toldam. ²⁴ Ikabilmo dagiti gamengmo iti tapok, ti balitok ti Ophir kadagiti

batbato dagiti waig, ²⁵ ket ti Mannakabalin-amin ti agbalinto a gamengmo, ti napateg a pirak kenka. ²⁶ Ta kalpasanna agragsakanto iti Mannakabalin-amin; itangadmonto ti rupam iti Dios. ²⁷ Agkararagkanto kenkuana, ket denggenakanto; aramidemto dagiti sapatam kenkuana. ²⁸ Mangikeddengkanto met iti aniaman a banag, ket mapasingkedanto kenka; agraniagto ti silaw kadagiti dalanmo. ²⁹ Ipababa ti Dios ti napalanguad a tao, ken isalakanna dagiti nakadumog. ³⁰ Ispalenna ti tao nga awan basolna; maispalkan to babaen iti kinadalus dagiti imam.”

23

¹ Kalpasanna simmungbat ni Job ket kinunana, ² “Uray ita nga aldaw nasaem ti dayengdengko; nadagdagsen ti panagsagsagabak ngem ti panagas-asugko. ³ O, nga ammok koma ti pakasarakak kenkuana! O, a mapanak koma iti ayanna! ⁴ Idatagkonto a siurnos ti kasasaadko iti sangoananna ken punnoekto ti ngiwatko kadagiti pannakisinnuppiat. ⁵ Adalekto dagiti sasao nga isungbatna kaniak ken awatekto no ania ti ibagana kaniak. ⁶ Makisinnuppiatto kadi isuna kaniak iti kinaindaklan ti pannakabalinna? Saan, ipangagnakto. ⁷ Mabalina a makisinnuppiat kenkuana sadiay ti nalinteg a tao. Iti kastoy a wagas, mapakawanakto iti agnanayon babaen ti ukomko. ⁸ Kitaenyo, agpadayaak, ngem awan isuna sadiay, ken agpalaudak, ngem saanko a madlaw isuna. ⁹ Iti amianan, a pagububraanna, ngem saanko isuna a makita, ken iti abagatan, a paglemlemmenganna tapno saanko

isuna a makita. ¹⁰ Ngem ammona ti dalan a papanak; inton nasuotnakun, rummuarakto a kasla balitok. ¹¹ Sumursurot a naan-anay ti sakak kadagiti addangna; sinalimetmetak ti dalanna ken saanak a simmiasi. ¹² Saanak a nagsukir kadagiti bilin dagiti bibigna; indulinko dagiti sasao ti ngiwatna ditoy pusok. ¹³ Ngem naidumduma isuna, siasino ti makapabaw-ing kenkuana? No ania dagiti tartarigagayanna, aramidenna. ¹⁴ Ta ipatpatungpalna ti bilinna a maibusor kaniak; adu ti kasla kadagitoy. ¹⁵ Ngarud, mabutengak iti presensiana; no panpanunotek isuna, mabutbutengak kenkuana. ¹⁶ Ta pinakapuy ti Dios ti pusok; pinagbutengnak ti Mannakabalin-amin. ¹⁷ Saan a ti sipngget ti nakadadaelak, wenno ti nakaro a kinasipngget ti nangabbong iti rupak.

24

¹ Apay a saan nga ikeddeng ti Mannakabalin-amin dagiti tiempo para iti panangukom kadagiti nadangkes a tattao? Apay a saan a makita dagiti napudno iti Dios ti iyuumay dagiti aldaw a panangukomna? ² Adda dagiti nadangkes a tattao nga agiyakar kadagiti pagilasinan ti beddeng; adda dagiti nadangkes a tattao nga agagaw kadagiti arban ket ikabilda kadagiti bukodda a pagpaaraban. ³ Ipanawda ti asno dagiti awanan ti amma; Alaenda ti kalakian a baka ti balo a kas pammatalged. ⁴ Pilitenda a paglisien dagiti agkasapulan a tattao kadagiti pagnaanda; ilemmengan ida amin dagiti napanglaw a tattao iti daga. ⁵ Kitaenyo, rummuar dagitoy a

napanglaw a tattao a mapan iti trabahoda a kasla kadagiti atap nga asno iti let-ang, nga agbirbiruk a naimbag iti makan; nalabit nga ipaayan ida ti Araba iti taraon para kadagiti annakda. ⁶ Agapit dagiti napanglaw a tattao iti rabii kadagiti taltalon dagiti sabali a tattao; agtutudda kadagiti ubas manipud iti nagapitan dagiti nadangkes a tattao. ⁷ Agiddada a lamolamo iti agpatpatnag nga awanan ti pagan-anay; awan ti pagabbongda iti lammiis. ⁸ Mabasbasada kadagiti arbis dagiti bantay; agiddada iti abay dagiti dadakkel a bato gapu ta awan ti paglinonganda. ⁹ Adda dagiti nadangkes a tattao nga agagaw kadagiti ulila manipud iti barukong dagiti innada, ken nadangkes a tattao nga agala kadagiti anak a kas pammatalged manipud kadagiti napanglaw a tattao. ¹⁰ Ngem rummuar a lamolamo dagiti napanglaw a tattao nga awanan ti pagan-anay; uray no mapanda a mabisbisin, awitenda dagiti rineppet a dawa dagiti dadduma a tattao. ¹¹ Agar-aramid dagiti napanglaw a tattao ti lana kadagiti uneg dagiti pader dagiti nadangkes a tattao; baddebaddekanda dagiti pagpespesan ti arak dagiti nadangkes a tattao, ngem isuda a mismo ket mawaw. ¹² Iti siudad, umas-asug dagiti tattao; agpukpukaw dagiti nasugatan a tattao, ngem saan nga ipangpangag ti Dios dagiti karkaragda. ¹³ Ti sumagma-manano kadagiti nadangkes a tattao ket bumusor iti lawag; saanda nga ammo dagiti dalanna, wenno saanda nga agtalinaed kadagiti pag-naanna. ¹⁴ Agtakder ti mammapatay iti lawag;

papatayenna ti napanglaw ken dagiti agkasapulan a tattao; iti rabii, kasla maysa isuna nga agtatakaw. ¹⁵ Maysa pay, ur-urayen ti mata ti mannakikamalala ti sardam; kunkunana, 'Awan iti mata a makakita kaniak.' Manglimlimo ti rupana. ¹⁶ Iti kasipngetan, agkali dagiti nadangkes a tattao kadagiti babbalay; ngem ilemmengda dagiti bagbagida iti aldaw; awan pakibibbianganda iti lawag. ¹⁷ Ta kadakuada amin, ti agsapa ket kasla iti nakaro a kinasipnget; nanam-ayda kadagiti pagbutbutngan iti nakaro a sipnget. ¹⁸ Nupay kasta, matayda iti apagbiit, a kasla iti labutab iti rabaw dagiti dandanum; nailunod dagiti pasetda iti daga; awan ti siasinoman a mapan agrabaho kadagiti kaubasanda. ¹⁹ Runrunawen ti tikag ken pudot dagiti niebe a danum; kasta met a runrunawen ti sheol dagiti nagbasol. ²⁰ Lipatento isuna ti aanakan a nangipasngay kenkuana; sisasam-itto a mangan ti igges kenkuana; saanton a malagip isuna; iti kastoy a wagas, madadaelto ti kinadangkes a kasla iti maysa a kayo. ²¹ Al-alun-unen ti nadangkes a tao dagiti lupes a babbai a saan a naganak; awan ti nasayaat nga ar-aramidenna kadagiti balo. ²² Ngem guyoden nga iyadayo ti Dios dagiti nabibileg a tattao babaen iti pannakabalinna; tumakder isuna ket saanna ida a papigsaen iti biag. ²³ Ipalubos ti Dios a panunotenda a natalgedda, ket naragsakda iti maipanggep iti dayta, ngem adda dagiti matana kadagiti dalanda. ²⁴ Naitanok dagitoy a tattao; nupay kasta, iti apagbiit laeng, mapukawdanto; pudno, maipababadanto; maurnongdanto a kasla kadagiti amin a dad-

duma a tattao; maputeddanto a kasla kadagiti murdong dagiti dawa ti trigo. ²⁵ No saan ngarud a kasta, siasino ti makapaneknek nga ulbodak; siasino ti makaibaga nga awan pateгна dagiti sasaok?”

25

¹ Ket simmungbat ni Bildad a Suhita ket kinunana, ² “Ti panagturay ken panagbuteng ket adda kenkuana; mangbilbilin isuna kadagiti nangato a lugarna iti langit. ³ Adda kadi pagpatinggaan iti bilang dagiti armadana? Siasino kadi ti saan a maraniagan iti lawagna? ⁴ Kasano ngarud a ti tao ket agbalin a nalinteg iti Dios? Kasano a ti tao a naipasngay iti babai ket nadalus, a makaay-ayo kenkuana? ⁵ Adtoy, uray ti bulan ket awan ti kinaranniagna kenkuana; saan a nasin-aw dagiti bituen iti imatangna. ⁶ Anian a nakarkaro a basbassit ti tao, nga igges - nga anak ti tao, nga igges!”

26

¹ Kalpasanna simmungbat ni Job ket kinunana, ² “Anian a panangtulongmo iti tao nga awan pannakabalinna! Anian a panangisalahanmo iti takkiag nga awanan pigsa! ³ Anian a panangbalakadmo iti tao a nakuneng ket imbagam kenkuana ti nagsayaat a pannakaamo! ⁴ Siasino ti akintulong nga imbagam dagitoy a sasao? Siasino ti akin-espíritu daytoy a rimuar kenka? ⁵ Simmungbat ni Bildad, “Agpigenger dagiti pimmusayen, dagiti linong, dagiti agnanaed iti uneg dagiti dandanum. ⁶ Lamo-lamo

ti sheol iti sangoanan ti Dios; ti pannakadadael ket awan pangabbongna a maibusor kenkuana. ⁷ Binbinatenna ti amianan iti rabaw ti awan nagyanna a law-ang ken ibitbitinna ti lubong iti awan. ⁸ Bungbungonenna dagiti danum kadagiti napuskol nga ulepna, ngem saan a mapisang dagiti ulep iti babaen dagitoy. ⁹ Ababbonganna ti rupa ti bulan ken iwarwarasna dagiti ulepna iti daytoy. ¹⁰ Nangikitikit isuna ti nagbukel a beddeng iti rabaw dagiti dandanum kas linya iti nagbaetan ti lawag ken ti sipngget. ¹¹ Agkintayeg dagiti adigi ti langit ken agsid-daawda iti panangtubngarna. ¹² Pinatalinaayna ti baybay babaen iti pannakabalinna; dinadaelna ni Rahab babaen iti pannakaawatna. ¹³ Babaen iti angesna, winaknitanna dagiti langit kadagiti bagyo; nawaknitannan dagiti langit manipud kadagiti bagyo; sinalput dagiti imana ti agliblibas nga uleg. ¹⁴ Adtoy, babassit laeng dagitoy a paset dagiti wagasna; anian a nagkapsut nga arasaas ti mangmangegtayo kenkuana! Siasino ti makaawat iti gurruod ti pannakabalinna?”

27

¹ Intuloy ni Job ti nagsao ket kinunana, ² “Kas agbibig ti Dios a nangikkat iti kalintegak, ti Mannakabalin-amin a nangpasaem iti biagko, ³ agingga a sibibiagak ken adda anges iti agongko a naggapu iti Dios, ⁴ sigurado a saanto nga agsao ti bibigko iti kinakillo wenno agibalikas ti dilak iti panangallilaw. ⁵ Saan koma a mapasamak kaniak nga aklonek a hustokayo; agingga a matayak, saankonto pulos nga ilibak ti

kinadalusko. ⁶ Salimetmetak ti kinalintegko ken saanko nga ibbatan daytoy; saannakto nga um-sien ti panunotko agingga a sibibiagak. ⁷ Agbalin koma ti kabusorko a kas iti nadangkes a tao; agbalin koma a kas iti saan a nalinteg a tao ti tumakder a maibusor kaniak. ⁸ Ta ania ti nam-nama ti awan diosna a tao no isina isuna ti Dios, no alaen ti Dios ti biagna? ⁹ Denggen kadi ti Dios ti panagasugna no dumteng kenkuana ti riribuk? ¹⁰ Agragsak kadi isuna iti Mannakabalin-amin ken umawag kadi isuna iti Dios iti amin a gundaway? ¹¹ Suroankayo iti maipapan iti ima ti Dios; saanko nga ilimed dagiti kapanunotan ti Mannakabalin-amin. ¹² Kitaenyo, nakitayo amin a mismo daytoy; apay ngarud nga imbagayo amin dagitoy nga awan kaes-eskanna? ¹³ Daytoy ti pagtungpalan ti nadangkes a tao iti Dios, ti tawid a maawat ti mangidaddadanes manipud iti Mannakabalin-amin: ¹⁴ No umado dagiti annakna, maipaay daytoy iti kampilan; saanto pulos a maaddaan iti umdas a taraon dagiti annakna. ¹⁵ Dagiti makalasad kenkuana ket maitanemto babaen iti didigra, ken saanto ida a pagladingitan dagiti baloda. ¹⁶ Uray no agbun-tuon ti pirak ti nadangkes a tao a kas iti tapok, ken aggabsuon ti pagan-anayna a kas iti pitak, ¹⁷ mabalin nga aggabsuon isuna iti pagan-anay ngem dagitinto nalinteg a tattao ti mangikawes kadagitoy, ken pagbibingayanto dagiti awan ba-solna a tattao ti pirak. ¹⁸ Ipatpatakder ti nadan-gkes a tao ti balayna a kas iti lawwa-lawwa, kasla iti kallapaw nga ar-aramiden ti agbanbantay. ¹⁹ Agidda isuna iti katre a nabaknang, ngem

saan nga agnanayon a maar-aramidna daytoy; imulagatna ti matana ket napukaw aminen. ²⁰ Kamkamakamen isuna dagiti nakabutbuteng a kas iti danum; ipanaw isuna ti maysa a bagio iti rabii. ²¹ Binagkat nga inyadayo isuna ti angin a naggapu iti daya, ket pimmanaw isuna; inyadayona isuna manipud iti lugar nga ayanna. ²² Agdissuor ti angin kenkuana ket saan nga agsardeng; padpadasenna ti aglibas manipud iti imana daytoy. ²³ Itiptipat ti angin ti imana kenkuana a manglalais; puyypuyutan isuna ti angin manipud iti ayanna.

28

¹ Pudno nga adda pagminasan iti pirak, lugar a pagguguranda iti balitok. ² Ti landok ket nakali manipud iti daga; ti gambang ket narunaw manipud iti bato. ³ Nangisaad ti tao iti paggibusan ti kinasipnget ken nagsuksukimat agingga iti kaadaywan a pagpatinggaan, dagiti bato nga adda iti sipnget ken nakaro a kinasipnget. ⁴ Nangkali isuna iti nauneg nga abot nga adayo iti lugar a pagnanaedan dagiti tattao, luglugar a nalipatanen iti saka ti siasinoman. Agbitbitin isuna iti lugar nga adayo kadagiti tattao; agpillaayog isuna nga agsubli-subli. ⁵ Maipapan iti daga, agtaud ti tinapay manipud iti daytoy, iti unegna ket kasla agapapuy. ⁶ Dagiti batona ti pakasarakan kadagiti safiro, ken naglaon iti balitok ti tapokna. ⁷ Awan ti tumutokma a billit ti makaammo iti dalan nga agturong iti daytoy, uray ti buitire ket saanna pay a nakita daytoy. ⁸ Saan pay a nagnaan

dagiti atap nga ayup ti kasta a dalan, uray ti narungsot a leon ket saan pay a limmabas sadiay. ⁹ Ipatay ti maysa a tao ti imana iti natangken a bato; balbaliktadenna dagiti bantay babaen kadagiti ramutda. ¹⁰ Agar-aramid isuna kadagiti pagayusan iti danum iti nagbabaetan dagiti dadakkel a bato; makitkitana sadiay ti tunggal banag a napateg. ¹¹ Tamtambakanna dagiti pagayusan tapno saan nga agayus dagitoy; iruarna iti lawag ti aniaman a nakalemmeng sadiay. ¹² Sadino ti pakasarakan iti kinasirib? Sadino ti ayan iti pannakaawat? ¹³ Saan nga ammo ti tao ti gatadna daytoy; wenno saan a masarakan daytoy iti daga dagiti sibibiag. ¹⁴ Kuna dagiti nagaadalem a danum iti uneg ti daga, 'Awan kaniak'; kuna ti baybay, 'Awan kaniak daytoy.' ¹⁵ Saan a magun-od ti kinasirib babaen iti balitok; wenno saan a maikilo ti pirak kas gatadna daytoy. ¹⁶ Saan a magatadan daytoy iti balitok ti Ofir, agraman dagiti napapateg nga onyx wenno safiro. ¹⁷ Saan a maipada ti gatadna iti balitok ken kristal; wenno saan a maisukat daytoy kadagiti alahas a naaramid iti kasayaatan a balitok. ¹⁸ Awan pakaiyaspinganna daytoy iti koral wenno jasper; pudno, adayo a nagatgatad ti kinasirib ngem kadagiti rubi. ¹⁹ Saan a maipada daytoy iti topasio ti Etiopia; wenno saan a magatadan daytoy iti puro a balitok. ²⁰ Sadino ngarud ti paggappuan ti kinasirib? Sadino ti ayan ti pannakaawat? ²¹ Naillemmeng ti kinasirib manipud kadagiti mata dagiti amin nga agbibbiag ken agnanayon a naillemmeng kadagiti

billit iti tangatang. ²² Kuna ti Pannakadadael ken Patay, 'Nangngeganmi laeng ti sayanggusing maipapan iti daytoy.' ²³ Maaw-awatan ti Dios ti dalan nga agturong iti daytoy; ammona ti ayanna daytoy. ²⁴ Ta kumitkita isuna agingga iti pagpatinggaan ti daga ken makitkitana amin nga adda iti babaen ti tangatang. ²⁵ Iti napalabas, innikkanna ti pigsa ti angin ken biningayna ti danum sigun iti kalawana. ²⁶ Nangaramid isuna iti pagannurutan para iti tudo ken iti dalan para iti kimat. ²⁷ Kalpasanna, nakitana ti sirib ket impablaakna daytoy; impasdekna daytoy, pudno, inadalna daytoy. ²⁸ Kinunana kadagiti tattao, 'Kitaenyo, ti panagbuteng iti Apo-dayta ti kinasirib; ti umadayo iti dakes ket pannakaawat.'"

29

¹ Intuloy ni Job ti nagsao ket kinunana, ² "O, a kaslaak la koma kadagiti naglabas a bulbulan idi inaywanannak ti Dios, ³ idi nagraniag ti silawna iti ulok, ken idi nagnaak iti kasipngetan babaen iti lawagna. ⁴ O, a kasla ak koma idi kabanbanwagak nga al-aldaw idi adda pay laeng iti uneg ti toldak ti pannakigayyem ti Dios, ⁵ idi adda pay laeng iti sidongko ti Mannakabalin-amin, ken adda pay iti dennak dagiti annakko, ⁶ idi agtaptapaw ti gatas iti dalanko, ken idi buk-bukannak iti agay-ayus a lana ti dakkell a bato! ⁷ Idi rimmuarak a mapan iti ruangan ti siudad, idi nagtugawak iti lugarko idiay paguummongan iti siudad, ⁸ nakitadak dagiti agtutubo ket im-madayoda bassit kaniak ken timmakder dagiti

nataengan a tattao kas panagraemda kaniak.
9 Sumardeng nga agsasao idi dagiti prinsipe no dumtengak; appotenda dagiti ngiwatda babaen kadagiti imada. 10 Napaulimek dagiti natakngeng a tattao, ket dimket dagiti dilada iti ngangaw dagiti ngiwatda. 11 Ta kalpasan mangngegandak ket bendisionandak; idi nakitadak, nagbalindan a saksik ken inanamongandak 12 gapu ta isispalek idi ti napanglaw a tao nga umasug, ken kasta met dagiti awanan ti ama, nga awanan iti siasinoman a tumulong kenkuana. 13 Ti bendision ti tao a dandanin matay ket naited kaniak; pinagkantak a sirarag-o ti puso ti balo. 14 Insuotko ti kinalinteg, ket kinawesannak daytoy; kasla kagay ken turban ti kalintegak. 15 Nagbalinak a mata kadagiti bulsek a tattao; nagbalinak a saka kadagiti lugpi a tattao. 16 Nagbalinak nga ama kadagiti agkasapulan a tattao; adalek ti kaso uray iti maysa a tao a saanko nga amammo. 17 Tinukkolko ti panga ti saan a nalinteg a tao; rinabsutko ti nakimmeg manipud iti nagbaetan dagiti ngipenna. 18 Kalpasanna kin-unak, 'Matayakto iti umokko; paaddoekto dagiti aldawko a kasla kadagiti darat. 19 Nagwaras dagiti ramutko kadagiti danum, ken agtalinaed ti linnaaw kadagiti sangak iti agpatpatnag. 20 Ti dayawko ket kanayon a nalapsat, ken ti pana ti pigsak ket kanayon a barbaro iti imak. 21 Dinengngedak dagiti tattao; inuraydak; nagulimekda a dumngeng iti balakadko. 22 Kalpasan ti panagsaok, saandan a nagsao; nagtinnag a kasla danum dagiti sasaok kadakuada. 23 Kanayondak

nga ur-urayen a kas iti panagurayda iti tudo; inungapda ti ngiwatda iti nalawa tapno uminomda kadagiti sasaok, a kas iti ar-aramidenda iti maudi a tudo. ²⁴ Inisemak ida idi saanda a namnamaen daytoy; saanda a linaksid ti raniag ti rupak. ²⁵ Pinilik ti wagasda ket nagbalinak a kas panguloda; nagbiagak a kas iti maysa nga ari kadagiti armadana, kas maysa a mangliwliwa kadagiti agdung-dung-aw iti natayan.

30

¹ Ita, dagiti ub-ubing ngem siak ket awan ti ar-aramidenda no di ti manglais kaniak- dagitoy nga agtutubo a dagiti ammada ket pinagked-kedak koma nga agtrabaho a kadua dagiti asok iti arbanko. ² Pudno, ti kinapigsa dagiti ima ti amada, kasano koma a natulongandak - dagiti lallaki a ti kinapigsa ti kinalakayda ket napukawen? ³ Narapisda gapu iti kinapanglaw ken bisin; nagkibkibda iti namaga a daga idiay kasipngetan ti let-ang ken iti disso nga awan matagtagitaona. ⁴ Nagpag-utda kadagiti naraboy a mulmula; dagiti ramut ti buyboy ti nagbalin a taraonda. ⁵ Napapanawda manipud kadagiti tattao a nangpukkaw kadakuada, a kasla iti panangpukkaw iti maysa a tao iti agtatakaw. ⁶ Isu a nagnaedda kadagiti tanap nga asideg iti karayan, kadagiti rukib ken kadagiti dadakkel a bato. ⁷ Aggaraigida a kasla kadagiti asno iti nagbabaetan dagiti naraboy a mulmula; naguummongda iti sirok dagiti narabuy a mulmula. ⁸ Kaputotan ida dagiti maag, wen, dagiti awan serserbina a tattao; napapanawda iti daga

babaen kadagiti saplit. ⁹ Ngem ita, pinagbalindak dagiti annakda a lallaki a pakasaritaan para iti kanta ti panglais; pudno, maysaak itan a paga-angawan kadakuada. ¹⁰ Karuroddak ken ad-adaywandak; kanayonda a tuptupraan ti rupak. ¹¹ Ta pinugsat ti Dios ti tali ti panak ket pinarigatnak, ken isu a napukaw amin ti panagteppel dagitoy a tattao iti sangoanak. ¹² Iti makannawan nga imak ken tumakder dagiti naranggas a tattao; pappapanawendak ken iga-bsuonda kaniak dagiti wagas ti panangdadaelda. ¹³ Daddadaelenda ti dalanko; iyas-asidegda ti didigra kaniak, lallaki nga awan ti uray maysa a manganawa kadakuada. ¹⁴ Umaydak darupen a kasla maysa nga armada manipud iti nalawa nga abot iti pader ti siudad; itulidda dagiti bagbagida kaniak iti katingngaan ti panakadadael. ¹⁵ Ti buteng ti nanglapunos kaniak; naipanaw ti dayawko a kasla intayab ti angin; napukaw ti kinarang-ayko a kasla ulep. ¹⁶ Ita, maibukbukbok ti biagko manipud iti kaunggak; dagiti aldaw ti panagsagsagaba ti nangtengngel kaniak. ¹⁷ Iti rabii, agut-ot dagiti tulangko; saan a sumardeng ti ut-ot a kasla mangkibkibkib kaniak. ¹⁸ Ginammatan ti kinapigsa ti Dios ti pagan-anayko; naiputipot daytoy kaniak a kasla iti kwelyo ti nagayad a pagan-anayko. ¹⁹ Impalladawnak iti kapitakan; nagbalinak a kasla tapok ken dapu. ²⁰ Immasugak kenka, O Dios, ngem dinak sungsungbatan; timmakderak, ket kimmitaka laeng kaniak. ²¹ Nagbaliwkan ket nagbalinka a naulpit kaniak; babaen iti

bileg ti imam, pinarigatnak. ²² Impangatonak iti angin ket impallatoknak daytoy; dinadaelnak iti bagio. ²³ Ta ammok nga ipannakto iti patay, ti balay a nakaitudingan ti amin a sibibiag. ²⁴ Nupay kasta, awan kadi ti tao a mangiyunnat iti imana a dumawat iti tulong no matinnag isuna? Awan kadi ti mariribukan a tao a dumawat iti tulong? ²⁵ Saanak kadi a nagsangit para kenkuana a mariribukan? Saanak kadi a nagladingit para iti agkasapulan a tao? ²⁶ Idi nagbirukak ti naimbag, ket dakes ti dimteng; idi nagurayak iti lawag, kinasipnget ketdi ti dimteng. ²⁷ Mariribukan ti pusok ken saan nga agtalna; dimteng kaniak dagiti aldaw ti pannakaparigat. ²⁸ Ngimmisiten ti kudilko ngem saan a gapu iti init; nagtakderak iti taripnong ket dimmawatak iti tulong. ²⁹ Kakabsatdak dagiti atap nga aso a kadua dagiti kullaaw. ³⁰ Nangisit ti kudilko ken agregregda manipud iti bagik; kasla napuoran dagiti tulangko gapu iti pudot. ³¹ Ngarud, ti arpak ket nakatono kadagiti kanta a pangladingit, ti plautak a para iti panagkanta dagiti agdungdung-aw.

31

¹ Nakitulagak kadagiti matak; kasano ngarud ti rumbeng a panangmatmatko nga addaan tari-gagay iti maysa a birhen? ² Ta ania ti paset manipud iti Dios idia ngato, ti tawid manipud iti Mannakabalin amin nga adda idia ngato? ³ Ipagarupko idi a ti kalamidad ket para kadagiti saan a nalinteg a tattao, ken ti didigra ket para kadagiti agar-aramid iti kinadangkes. ⁴ Saan kadi

a makitkita ti Dios dagiti wagasko ken saanna kadi a mabilang dagiti amin nga addangko? ⁵ No nagnaak iti kinaulbod, no nagdardaras ti sakak a mangallilaw, ⁶ (maitimbangak koma iti husto tapno maammoan ti Dios ti kinapudnok) ⁷ no ti addangko ket simmiasi manipud iti nalinteg a dalan, no sinurot ti pusok dagiti matak, no adda kimmamet a mansa iti kinarugit kadagiti imak, ⁸ ngarud, agmulaak koma ket maipakan koma iti sabali; pudno, maparut koma dagiti apit iti talonko. ⁹ No naguyugoy ti pusok iti sabali a babai, no naglemmengak a naguray iti likod ti ridaw ti kaarubak para iti asawana, ¹⁰ aggiling koma ngarud ti asawak iti trigo para iti sabali a lalaki ken makikaidda koma ti sabali a lalaki kenkuana. ¹¹ Ta nakaam-amak dayta nga aramid; pudno, aramid dayta a madusa babaen kadagiti ukom. ¹² Ta dayta ket apuy a mangikisap iti amin a banag para iti sheol ken manguram kadagiti amin nga apitko. ¹³ No saanko nga inkaskaso ti asug iti hustisia dagiti adipenko a lallaki wenno babbai idi nakisinnupiatda kaniak, ¹⁴ ania ngarud ti aramidek inton tumakder ti Dios a mangpabasol kaniak? Inton umay isuna a mangukom kaniak, kasanoakto a sumungbat kenkuana? ¹⁵ Saan kadi a ti nangaramid kaniak iti aanakan ti inak ket isu met ti nangaramid kadakuada? Saan kadi nga isuna met laeng iti nangsukog kadatayo amin iti aanakan ti inatayo? ¹⁶ No nilappedak dagiti nakurapay a tattao manipud iti tarigagayda wenno no pinaglidemko ti mata ti balo iti panagsangsangitna ¹⁷ wenno no kinnanko a

sisiak ti taraonko ken saanko a pinalubusan a mangan met dagiti ulila—¹⁸ (ngem, manipud iti kinaubingko kaduak a dimmakkel ti ulila a kas addaan iti ama ken tinarabayko ti inana, maysa a balo manipud iti aanakan ti bukodko nga ina) —¹⁹ no nakakitaak ti maysa a napukaw ta awan pagan-anayna, wenno no nakakitaak iti tao nga agkasapulan nga awan pagan-anayna;²⁰ no saannak a binendisionan ti pusona gapu ta saan isuna a napudotan iti lupot a nagtaud iti buok ti karnerok,²¹ no ingngatok dagiti imak a maibusor kadagiti ulila gapu ta nakitak ti tulongko iti ruangan ti siudad—²² ket malip-ak koma ti abagak manipud iti nagsuopanna ken matukkol koma ti takkiagko manipud iti nagsaepanna.²³ Ta nakabutbuteng kaniak ti didigra a naggapu iti Dios; gapu iti kinatan-okna, awan ti maaramidko kadagitoy a banbanag,²⁴ No pinagbalinko a namnamak ti balitok ken no kinunak iti nasayaat a balitok, “Sika ti pagtaltalkak’;²⁵ no nagrag-oak gapu ta adu ti kinabaknangko, gapu ta adu ti natagikua ti imak a sanikua.²⁶ no nakitak ti init idi nagraniag, wenno ti bulan a magmagna iti lawagna,²⁷ ken no sililimed a naguyugoy ti pusok, tapno agkak dagiti imak nga agrukbab kadakuada—²⁸ aramidto met daytoy a maikkan ti pannusa babaen kadagiti ukom, ta inlibakko ti Dios nga adda idiay ngato.²⁹ No nagrag-oak iti pannakadadael ti siasinoman a nanggura kaniak wenno kinabblaawak ti bagik no didigra ti nangkamakam kenkuana—³⁰ (pudno, saanko nga impalubos nga agbasol ti ngiwatko babaen

ti panangdawatko iti biagna a mailunod) ³¹ no saan a pulos a kinuna dagiti lallaki iti toldak, 'Siasino ti makasarak iti tao a saan a napnek iti taraon ni Job?' ³² (saan a pulos a kasapulan nga agnaed ti ganggannaet iti kalsada ti siudad; ngem ketdi, kanayonko nga ilukat dagiti ruanganko para kadagiti agdaldaliasat) ³³ no, kas kadagiti tattao, inlemmengko dagiti basolko babaen iti panangilemmeng iti basolko iti uneg ti tuniak — ³⁴ gapu ta nagbutengak kadagiti adu a tattao, gapu ta ti panangtagibassit dagiti pamilya ti nangbuteng kaniak isu a nagulimekak ken saanak a rimmuar iti balayko. ³⁵ O, no adda laeng koma dumngeg kaniak! Adtoy, daytoy ti pirmak; sungbatannak koma ti Mannakabalin amin! No adda laeng koma kaniak ti darum nga insurat dagiti kabusorko! ³⁶ Awan duadua a silulukat nga ibaklayko daytoy iti abagak; ikabilko iti ulok a kasla maysa a korona. ³⁷ Ipakaammok kenkuana ti bilang dagiti addangko; kas natalek a prinsipe, mapanak kenkuana. ³⁸ No umkis ti dagak maibusor kaniak, ken agsangit dagiti guritna, ³⁹ no kinnanko dagiti apitna a saanko a binayadan daytoy wenna pinukawko ti biag dagiti akinkukua, ⁴⁰ ket agtubo koma ngarud dagiti siit imbes a trigo ken ruruot imbes a sebada.” Nalpasen dagiti sasao ni Job.

32

¹ Nagsardeng ngarud dagiti tallo a lallaki a mangsungsungbat kenni Job gapu ta nalinteg isuna iti bukodna mata. ² Ket narubruban ti pungtot ni Elihu nga anak ni Barakel ti Bucita,

a nagtaud iti pamilya ni Ram; narubruban daytoy maibusor kenni Job gapu ta inkalinteganna ti bagina imbes a ti Dios. ³ Narubruban pay ti pungtot ni Elihu maibusor kadagiti tallo a gagayyemna gapu ta awan masarakanda a maisungbat kenni Job, ngem pinabasolda latta ni Job. ⁴ Ita naguray ni Elihu a makisao kenni Job gapu ta natataengan dagiti dadduma a lallaki ngem isuna. ⁵ Nupay kasta, idi nakita ni Elihu nga awan maisungbat dagiti a tallo a lallaki, narubruban ti ungetna. ⁶ Ket nagsao ni Elihu nga anak ni Barakel, ti Bucita ket kinunana, “Ubingak pay ket lallakaykayon. Dayta ti makagapu a nagteppelak ket saanko a ginandat nga ibaga ti bukodko a kapanunotan. ⁷ Kinunak, “ Ti kaatiddog dagiti aldaw ti rumbeng nga agsao; ti kaadu dagiti tawen ti rumbeng a mangisuro ti kinasirib. ⁸ Ngem adda espiritu iti maysa a tao: ti anges ti Mannakabalin amin ti mangmangted kenkuana iti pannakaawat. ⁹ Saan laeng a dagiti natan-ok a tattao ti masisirib, wenno dagiti laeng natataengan a tattao ti makaawat iti hustisia. ¹⁰ Ibagak ngarud kadakayo, 'Dumngekayo kaniak; ibagak met kadakayo ti pannakaammok.' ¹¹ Kitaenyo, inurayko dagiti saoyo; dimngegak kadagiti panagsusuppiatyoy bayat a panpanunotenyo ti ibagayo. ¹² Pudno, dimngegak kadakayo, ngem, kitaenyo, awan uray maysa kadakayo ti makaallukoy kenni Job wenno maka-sungbat kadagiti sasaona. ¹³ Agannadkayo a saanyo nga ibaga, 'Nasarakanmin ti kinasirib!' Masapul a ti Dios ti mangparye kenni Job;

saan a maaramid ti tao daytoy. ¹⁴ Ta saan nga inturong ni Job dagiti sasaona maibusor kaniak, isu a saanko a sungbatan isuna kadagiti sasaoyo. ¹⁵ Awanen ti naibaga dagiti tallo a lallaki; saandan a masungbatan ni Job; awanen ti sao a maibagada. ¹⁶ Rumbeng kadi nga agurayak gapu ta saandan nga agsasao, gapu ta nakatakderda idiay a siuulimek ket awanen ti maisungbatda? ¹⁷ Saan, sumungbatak met; ibagak met kadakuada ti kapanunotak. ¹⁸ Ta napnoanak kadagiti sasao; pilpilitennak ti espiritu nga adda kaniak. ¹⁹ Kitaenyo, ti barukongko ket kasla mapapaingel nga arak nga awan ti pagsingawanna; kasla baro a supot ti arak, nakasaganan a bumtak. ²⁰ Agsaoak tapno mabang-arannak; iyungapko dagiti bibigko ket sumungbatak. ²¹ Saanak a mangipakita iti panangidumduma; wenno saanak a mangted iti pammadayaw iti siasinoman a tao. ²² Ta saanko nga ammo ti mangted iti kasta a pammadayaw; no inaramidko daytoy, iti mabiit, alaennakton ti Namarsua kaniak.

33

¹ Isu nga ita, Job, agpakaasiak kenka, denggem ti ibalikasko; dumngegka kadagiti amin a sasaok. ² Kitaem ita, inyungapkon dagiti ngiwatko; nagsaon ti dilak iti ngiwatko. ³ Iyebkas dagiti sasaok ti kinalinteg ti pusok; ti ammo ti bibigko, ibagada a sipupudno. ⁴ Inaramidnak ti Espiritu ti Dios; ti anges ti Mannakabalin amin ket inikkannak iti biag. ⁵ No kabaalam, sungbatan-nak; isaganam dagiti sasaom iti sangoanak ket

tumakderka. ⁶ Kitaem, agpadata iti imatang ti Dios; nasukogak met manipud iti dadamilien a daga. ⁷ Kitaem, ti pangbutengko ket saannaka a pagbutngen; wenna ti panangtalmegko ket saan a mangpadagsen kenka. ⁸ Pudno a nagsaoka iti panagdengngegko; nangngegko ti timek dagiti sasaom a mangibagbaga, ⁹ 'Nadalusak ken awan ti naglabsingak; awan dakes nga aramidko ken awan ti basolko. ¹⁰ Kitaem, agsapsapul ti Dios iti gundaway a mangdarup kaniak; ibilbilangnak a kas kabusorna. ¹¹ Kawkawaranna dagiti sakak; sipsiputanna ti amin a dalanko. ¹² Kitaem, sungbatankanto: biddut ti panangibagam iti daytoy, ta natantan-ok ti Dios ngem iti tao. ¹³ Apay a makisuppiatka kenkuana? Saan a masapul nga ipalawagna iti aniaman kadagiti aramidenna. ¹⁴ Ta agsasao ti Dios iti maminsan — wen, mamindua uray no saan a madlaw ti tao daytoy. ¹⁵ Iti tagtagainep, iti sirmata iti rabii, no narnekanen ti turog dagiti tattao, iti pannakairedep iti pagidnaan— ¹⁶ ket luklukatan ti Dios dagiti lapayag dagiti tattao, ken butbutngenna ida babaen kadagiti pangta, ¹⁷ tapno guyudenna ti tao manipud iti panagbasbasolna, ken iyadayona ti kinatangsit kenkuana. ¹⁸ Iyad- adayo ti Dios ti biag ti tao manipud iti abot, ti biagna manipud iti ibaballasiw iti patay. ¹⁹ Nadusa pay ti tao iti ut-ot iti pagidnaan, nga addaan iti agtultuloy nga ut-ot kadagiti tulangna, ²⁰ tapno kagura ti biagna ti taraon, ken kagura ti kararuana dagiti naisangsangayan a taraon. ²¹ Umres ti lasagna tapno saanen a makita; dagiti

tulangna, a saan idi a makita, ita agparangdan.
²² Agpayso, umas-asidegen ti kararuana iti abot, ti biagna kadagidiay nga agtarigagay a mangdadael iti daytoy. ²³ Ngem no adda anghel nga agbalin a mangibabaet para kenkuana, maysa manipud kadagiti rinibribu nga anghel tapno ipakitana kenkuana ti umno nga aramidenna, ²⁴ ket no naasi ti anghel kenkuana ket ibagana iti Dios, 'Isalakanmo daytoy a tao iti pannakatnagna iti abot; nakasarakak iti pangsubbot kenkuana,' ²⁵ ket agbalinto a nalaslasbang ti lasagna ngem iti lasag ti ubing; agsubli isuna kadagiti aldaw ti kabanbannuaganna. ²⁶ Agkararag isuna iti Dios ket maasinto ti Dios kenkuana, tapno makitkitana ti rupa ti Dios nga addaan iti rag-o. Itedto ti Dios ti balligi iti tao. ²⁷ Ket agkantanto dayta a tao iti sangoanan dagiti dadduma a tattao ket ibagana, 'Nagbasolak ken sinalungasingko ti pudno, ngem saan a nadusa ti basolko. ²⁸ Inispal ti Dios ti kararuak iti pannakatnagna iti abot; agtultuloy a makakita ti biagko iti lawag.' ²⁹ Kitaem, araramiden ti Dios amin dagitoy a banbanag iti tao, mamindua, wen, mamitlo pay a daras, ³⁰ tapno maisubli ti kararuana manipud iti abot, tapno malawlawagan isuna babaen iti silaw ti biag. ³¹ Ipangagmo Job, ken denggennak; agulimekka ta agsaoak. ³² No adda ibagam, sungbatannak; agsaoka, ta kayatko a paneknekan nga addaka iti umno. ³³ No saan, denggennak ngarud; agulimekka latta, ket isurok kenka ti kinasirib.”

34

¹ Intuloy pay ni Elihu ti nagsao:

² “Dumnggekayo iti sasaok, dakayo a masisirib a lallaki; dumnggekayo kaniak dakayo nga addaan pannakaamo. ³ Ta mangneg ti lapayag ti sasao a kas iti dila a ramananna ti taraon. ⁴ Pilientayo ti nalinteg para iti bagitayo: sukimatentayo ti pagsayaatan ti bagbagitayo. ⁵ Ta kinuna ti Job, 'Nalintegak, ngem inikkat ti Dios ti kalintegak. ⁶ Malaksid kadagiti kalintegak, naibilangak nga ulbod. Saan a maagasan ti sugatko, uray awan basolko.' ⁷ Ania a kita ti tao ti kasla kenni Job a nanginom iti pannakalais a kasla danum, ⁸ a makikadkadua kadagiti agar-aramid iti dakes, ken makikuykuyog kadagiti nadangkes a tattao? ⁹ Ta kinunana, 'Awan ti serbina iti maysa a tao iti panagar-aramid iti pagayatan ti Dios.' ¹⁰ Isu a dumnggekayo kaniak, dakayo a tattao a makaawat: adayo nga agaramid ti Dios iti kinadangkes; adayo nga agaramid ti Mannakabalin amin iti basol. ¹¹ Ta baybayadanna ti trabaho ti maysa a tao; gungunnaanna ti tunggal tao a kas maiyannurot kadagiti bukodna a wagas. ¹² Pudno, awan ti ar-aramiden ti Dios a kinadangkes, wenno saan a balballikugen ti Mannakabalin amin ti hustisia. ¹³ Siasino ti nangisaad kenkuana nga agturay iti daga? Siasino ti nangikabil iti lubong iti turayna? ¹⁴ No ti amin a panpanunotenna ket para laeng kenkuana, ken no ibabawina ti espirituna ken angesna, ¹⁵ ket mapukaw amin a lasag; agsubli manen ti sangkataoan iti tapok. ¹⁶ No ita ket addaanka ti pannakaawat, denggem daytoy; alingagem dagiti sasaok.

17 Makaituray kadi ti maysa a tao a gumugura iti hustisia? Pabasulem kadi ti Dios a nalinteg ken nabileg? 18 Ti Dios a nangibaga iti maysa nga ari, 'Managbasolka,' wenno mangibaga kadagiti natakngeng, 'Nadangkeskayo'? 19 Ti Dios a saan a mangidumduma kadagiti papangulo ken saanna a bigbigen a nangatngato dagiti nababaknang a tattao ngem kadagiti nakurapay, ta inaramid ida amin ti imana. 20 Mataydanto iti apagdarikmat; masinganto dagiti tattao iti tengnga iti rabii ket mataydanto; maikkatto dagiti nabibileg a tattao, ngem saan a babaen kadagiti ima iti tao. 21 Ta dagiti mata ti Dios ket adda kadagiti wagas ti maysa a tao; makitkitana amin nga addangna. 22 Awan ti kinasipngget, awan ti nasipngget a mabalin a paglemmengan dagiti agar-aramid iti dakes. 23 Ta saanen a kasapulan a sukimaten pay ti Dios ti tao; saanen a kasapulan a a mapan ti siasinoman a tao iti sangoananna para iti pannakaukom. 24 Pirsapirsayenna dagiti mabigbigbig a tattao gapu kadagiti aramidida a saanen a kasapulan pay iti nainget a panangsukimat; isublina dagiti dadduma kadagiti bukodda a lugar. 25 Iti daytoy a wagas, ammonan dagiti naaramidda; ibellengna dagitoy a tattao iti rabii, nadadaeldan. 26 Iti imatang dagiti dadduma a tattao, papatayenna ida gapu kadagiti nadangkes nga aramidida a kasla kadagiti kriminal 27 gapu ta simminada manipud kenkuana ken saanda a binigbig ti uray maysa kadagiti wagasna. 28 Iti daytoy a wagas, naipangngegda kenkuana dagiti asug

dagiti napanglaw a tattao, nangngegna dagiti asug dagiti marigrigatan a tattao. ²⁹ No agulimek isuna, siasino ti makababalaw kenkuana? No ilingedna ti rupana, siasino ti makadlaw kenkuana? Iturturayanna ti entero a nasion ken dagiti tattao, ³⁰ tapno saan a makapagturay ti tao nga awan diosna, tapno awan iti makadangran kadagiti tattao. ³¹ Kaspangarigan adda ti agibaga iti Dios, 'Pudno a nagbasolak, ngem saanakon a pulos nga agaramid iti basol; ³² isurom kaniak dagiti saanko a makitkita; nagbasolak, ngem saankonton a pulos nga aramiden daytoy.' ³³ Ti panagkunam kadi ket dusaen ti Dios ti basol dayta a tao, agsipud ta saanmo a kayat ti araramiden ti Dios? Masapul a sika ti agpili, saan a siak. Ibagam ngarud ti ammom. ³⁴ Ibaganto kaniak dagiti tattao a mannakaawat—pudno, ibaganto ti tunggal masirib a makangkangngeg kaniak, ³⁵ 'Agsasao ni Job iti awan kaes-eskanna; dagiti sasaona ket minamaag. ³⁶ No laeng koma ta maisaklang ni Job iti pangukoman ket maibaga amin dagiti kababassitan a banag iti kasasaadna gapu iti panagsasaona a kasla nadangkes a tattao. ³⁷ Ta naynayunanna ti basolna iti panagsukir; ipalpalakpakna dagiti imana a manglalais iti nagtetengngaantayo; agipenpenpen isuna kadagiti sasao a maibusor iti Dios.”

35

- ¹ Nagtultuloy pay ni Elihu, kinuna,
² “Panagkunam kadi ket awan basolyo? Panagkunam kadi, 'Nalinlintegak ngem ti Dios?’

³ Ta ibagbagam, 'Ania koma ti pagsayaatanna kaniak no nalintegak? Ania ti pagsayaatanna kaniak daytoy ita, ngem no nagbasolak?'
⁴ Sungbatankayo, sika ken dagiti gagayyemmo.
⁵ Tumangadkayo iti tangatang, ket kitaenyo daytoy; kitaenyo ti tangatang, a nangatngato ngem kadakayo. ⁶ No nakabasolka, ania ti maaramidmo a saan a nasayaat iti Dios? No umado dagiti naglabsingam, ania ti araramidem kenkuana? ⁷ No nalintegka, ania iti maitedmo kenkuana? Ania iti maawatna manipud kadagiti imam? ⁸ Ti kinadangkesmo ket mabalina a makadangran iti tao, ta kas taoka, ken ti kinalintegmo ket mabalina a makaited iti pagsayaatan iti sabali a lalaki nga anak ti tao.
⁹ Gapu iti adu nga aramid iti panagparparigat, umasug dagiti tattao; umawagda iti tulong iti takiag dagiti maiingel a tattao. ¹⁰ Ngem awan iti mangibagbaga, 'Sadino ti ayan ti Dios a Namarsua kaniak, a mangmangted kadagiti kankanta iti rabii, ¹¹ a mangisursuro kadatayo iti nasaysayaat pay ngem iti panangisurona kadagiti narungsot nga ayup iti daga, ken mangpaspasirib kadatayo ngem kadagiti billit iti tangatang?' ¹² Sadiay nga umas-asugda, ngem saan a sumungsungbat ti Dios gapu iti kinatangsit dagiti dakes a tattao. ¹³ Awan duadua a saan nga ipangag ti Dios ti asug dagiti maag; saan nga ikaskaso daytoy ti Mannakabalin amin.
¹⁴ Kasano pay a sumungbat isuna no ibagbagayo a saanyo isuna a makitkita, a ti kasasaadmo ket adda iti sangoananna, ken ur-urayem isuna!
¹⁵ Kasano pay a sungbatannakayo no ibagbagayo

a saanna a pulos a dusdusaen ti siasinoman iti ungetna, ken saan unay isuna a maseknan iti kinatangsit dagiti tattao. ¹⁶ Isu nga agsasao laeng ni Job kadagiti kinamaag; adu dagiti ibagbagana nga awan kaes-eskanna.”

36

¹ Nagtultuloy ni Elihu ket kinunana,
² “Palubosannak pay nga agsao iti ababa, ket ipakitak kenka ti maysa a banag gapu ta adda pay bassit nga ibagak a mangikanawa iti Dios. ³ Ibingayko ti pannakaammok manipud iti adayo a lugar; bigbigek a ti kinalinteg ket naggapu iti Namarsua kaniak. ⁴ Ta pudno, saan a pumalso dagiti sasaok; kaduam ti maysa a nataengan iti pannakaammo. ⁵ Kitaem, mannakabalin ti Dios, ken awan ti um-umsienna; maawatanna amin a banbanag. ⁶ Saanna nga an-annadan ti biag dagiti nadangkes a tattao ngem ketdi ar-aramidenna iti umno para kadagiti agsagsagaba. ⁷ Saanna nga ik-ikaten ti panagkitana manipud kadagiti nalinteg a tattao ngem ketdi isaadna ida kadagiti trono a kasla kadagiti ari iti agnanayon, ket maitagayda. ⁸ No, kas pangarigan, mabaludda, no mapalab-uganda iti tali ti panagsagaba, ⁹ ket ipakpakitana kadakuada ti inaramidda —dagiti naglabsinganda ken ti panagtignayda a sitatangsit. ¹⁰ Luklukatanna pay dagiti lapayagda kadagiti bilbilinna, ken bilbilininenna ida a tumallikod manipud iti panagaramid iti basol. ¹¹ No dumngegda kenkuana ken dayawenda

isuna, gugurendanto dagiti aldawda iti kinarang-ay, dagiti tawtawenda iti pannakapnek. ¹² Nupay kasta, no saanda a dumngeg, mapapatayda babaen iti kampilan; mataydanto gapu ta awan ti pannakaammoda. ¹³ Dagiti awan iti dios ti pusoda ket mapenpen dagiti pungtotda; saanda a dumawat iti tulong uray no itali ida ti Dios. ¹⁴ Matayda iti kinaagtutuboda; agpatingga dagiti bibiagda kadagiti balangkantis. ¹⁵ Is-ispalen ti Dios dagiti tattao nga agrigrigat babaen iti pannakaparparigatda; luklukatanna dagiti lapayagda babaen iti pannakaidadanesda. ¹⁶ Pudno, kayatnaka nga ilung-aw iti rigat nga agturong iti nalawa a lugar nga awan iti rigat ken iti lugar a mapno ti lamisaanmo iti taraon na napnoan iti taba. ¹⁷ Ngem napnoanka iti pammabasol kadagiti nadanges a tattao; tinengngelnaka ti pannakaukom ken hustisia. ¹⁸ Saanmo nga ipalubos nga allilawennaka ti kinabaknang; saanmo nga ipalubos a ti dakkal a gatad ti pasoksok ti mangibaw-ing kenka manipud iti hustisia. ¹⁹ Adda kadi ti pagsayaatan a maitedna kenka ti kinabaknangmo, tapno saanka nga agrigat, wenno matulongannaka kadi ti amin a pigsam? ²⁰ Saanmo a tarigagayan ti rabii nga agaramid iti basol kadagiti dadduma, no napapanaw dagiti tattao iti lugarda. ²¹ Agannadka a saanka nga agsubli iti pannagbasol gapu ta masusuotka babaen iti panagsagaba tapno maiyadayoka manipud iti panagbasol. ²² Kitaem, naitag-ay ti Dios iti pannakabalinna; siasino

ti manursuro a kas kenkuana? ²³ Siasino iti nangisuro kenkuana maipanggep iti wagasna? Siasino ti makaibaga kenkuana, 'Saan a nalinteg ti inaramidmo?' ²⁴ Laglagipem a dayawen dagiti aramidna, nga inkanta dagiti tattao. ²⁵ Nakita amin a tattao dagidiay nga aramid, ngem makitada laeng dagidiay nga aramid manipud iti adayo. ²⁶ Kitaem, naindaklan ti Dios, ngem saantayo unay a maawatan isuna; saan a mabilang ti tawtawenna. ²⁷ Ta ipangpangatona dagiti tedted ti danum nga agbalin a tudo manipud iti alingasawna, ²⁸ nga aglaplapusanan nga ibukbukbok ken itintinnag dagiti ulep iti sangkataoan. ²⁹ Pudno, maawatan kadi ti siasinoman ti kinalawa dagiti ul-ulep ken dagiti gurruod manipud kadagiti toldana? ³⁰ Kitaem, ipalpalikmotna ti kimatna iti bagina; kalkalubanna ti taaw iti kinasipngat. ³¹ Iti daytoy a wagas pakpakanenna dagiti tattao ken mangmangted iti aglaplapusanan a taraon. ³² Kalkalubanna kadagiti imana dagiti kimat aginggana nga ibaonna dagitoy a tiroenda dagiti puntada. ³³ Dagiti daranudorda ti mangibagbaga kadagiti tattao nga adda iti paumay a bagyo; ammo met ti ayup ti panagsangpetna.

37

¹ Pudno, agkibkibbayo ti pusok iti daytoy; ken aggargaraw iti ayanna. ² O, denggem ti daranudor ti timekna, ti aweng a rumrumuar manipud iti ngiwatna. ³ Ibabaonna daytoy iti sirok ti entero a tangatang, ken ibabaonna dagiti kimatna kadagiti beddeng ti daga. ⁴ Adda timek

nga agdaranudor kalpaskan daytoy; paggurruodenna babaen iti timek ti kinatan-okna; saanna a laplappedan dagiti kimat no mangngeg ti timekna. ⁵ Paggurruoden ti Dios iti nakakaskasdaaw a wagas babaen iti timekna; agar-aramid isuna kadagiti naindaklan a banbanag a saantayo a maawatan. ⁶ Ta ibagbagana kadagiti niebe, 'Agtinnagka iti rabaw ti daga'; kasta met kadagiti arbis, 'Agbalinka a napigsa a tudo.' ⁷ Pagsarsardengenna ti ima ti tunggal tao manipud iti panagtrabaho, tapno makita dagiti amin a tattao nga inaramidna dagiti aramidna. ⁸ Ket aglemmeng dagiti narungsot nga ayup ken agtalinaedda kadagiti rukibda. ⁹ Aggapgapu ti bagyo iti siledna iti abagatan ken aggapgapu ti lamiis manipud iti agwarwaras nga angin iti amianan. ¹⁰ Babaen iti anges ti Dios, tumaud ti yelo; ken tumanken a kasla landok ti nalawa a danum. ¹¹ Pudno, padagsenenna ti napuskol nga ulep babaen iti linnaaw; iwar-warasna ti kimatna kadagiti ulep. ¹² Pagrikus-rikusenna dagiti ulep babaen iti panangiturongna, tapno maaramidda ti aniaman nga ibilbilinna kadakuada iti ngatoen ti entero a lubong. ¹³ Ar-aramidenna amin dagitoy; no dadduma mapaspasamak daytoy para iti pannakailinteg, no dadduma para kadagiti dagana, ken no dadduma ket kas panangtungpal iti napudno a tulagna. ¹⁴ Denggem daytoy, Job; agsardengka ken panunotem dagiti nakakaskasdaaw nga aramid ti Dios. ¹⁵ Ammom kadi no kasano ti panangbilin ti Dios kadagiti ulep ken panagpakimatna kadagitoy? ¹⁶ Maawatam kadi ti panagtapaw dagiti ulep, dagiti nakakaskas-

daaw nga aramid ti Dios, nga addaan iti naan-anay a pannakaammo? ¹⁷ Maawatam kadi no kasano a bumara dagiti kawesmo no agtalna ti daga gapu iti angin manipud iti abagatan? ¹⁸ Maiwarasmo kadi ti tangatang a kas iti kabaelanna—ti tangatang, a kas kabileg ti sarming a landok? ¹⁹ Isuronakami iti rumbeng nga ibagami kenkuana, ta saanmi a mapagsasaruno dagiti ibagami gapu iti kinasipnget dagiti panunotmi. ²⁰ Rumbeng kadi a mabagaan isuna a kayatko ti makitungtung kenkuana? Tarigagayan kadi ti maysa a tao ti matilmon? ²¹ Ita, saan a maperreng dagiti tattao ti init no agranraniag daytoy iti tangatang kalpasan a makalabas ti angin ken winaknitang dagiti ulep. ²² Aggapu iti amianan ti nabalitukan a kinarangrang—iti Dios ti nakakaskasdaaw a dayag. ²³ Maipanggep iti Mannakabalin-amin, saantayo a mabirukan isuna; naindaklan ti pannakabalin ken ti kinalintegna. Saanna nga idaddadanes dagiti tattao. ²⁴ Ngarud, kabuteng dagiti tattao isuna. Saanna nga ipangpangag dagiti mangipagpagarup a nasiribda.”

38

¹ Kalpasanna, inawagan ni Yahweh ni Job manipud iti nadawel a bagio ket kinunana, ² “Siasino daytoy a mangiiyeg iti kinasipnget kadagiti panggepko babaen kadagiti sasao nga awanan ti pannakaamo? ³ Ita, agbarikeska a kas maysa a lalaki ta agsaludsodak kenka, ket masapul a sungbatannak. ⁴ Sadino ti ayanmo idi inkabilko ti pundasion ti daga? Ibagam

kaniak, no addaanka iti adu a pannakaawat.
⁵ Siasino ti nangikkeddeng iti rukodna? Ibagam kaniak, no ammom. Siasino ti nangiyunnat iti pangrukod iti rabawna? ⁶ Ania ti nakaikabilan dagiti pundasionna? Siasino ti nangikabil iti bato a pasulina ⁷ idi nagkanta dagiti bituen iti agsapa ken idi nagpukkaw gapu iti rag-o dagiti amin nga annak ti Dios? ⁸ Siasino ti nangiserra kadagiti ruangan ti baybay idi nagpussuak daytoy, a kasla rimmuar daytoy iti aanakan—⁹ idi pinagbalinko dagiti ulep a kawesna, ken ti nakaro a sipng-et a lampinna? ¹⁰ Dayta ket idi sinennialak ti pagpatinggaak iti baybay, ken idi inkabilko dagiti balunet ken dagiti ridawna, ¹¹ ken idi imbagak iti daytoy, 'Aginggaka laeng ditoy ngem saankan a lumabes pay; ditoy ti pangikabilak iti pagpatinggaan dagiti napalangguad a dalluyonmo.' ¹² Manipud nangrugi dagiti bukodmo nga aldaw, napadasmo kadin a binilin ti agsapa tapno mangrugin, ken ti bannawag ti agsapa tapno maammoanna ti lugar a pakaibilanganna kadagiti banbanag, ¹³ tapno maiggamanna dagiti igid ti daga tapno mawagwag dagiti nadangkes a tattao a rummuar iti daytoy? ¹⁴ Nagbaliw ti langa ti daga a kasla iti panagbaliw ti pitak iti sirok ti selio; amin a banbanag nga adda iti daytoy ket agbalin a nalawag a kasla kadagiti kupin ti maysa a pagan-anay. ¹⁵ Manipud kadagiti nadangkes a tattao ket naikkat ti lawagda, natukkol ti nakangato nga imada. ¹⁶ Napanka kadin kadagiti pagtataudan ti danum iti baybay? Nagnaka kadin iti kaadaleman a paset

ti baybay? ¹⁷ Naipakita kadin kenka dagiti ruangan ti patay? Nakitam kadin dagiti ruangan ti anniniwan ti patay? ¹⁸ Naawatam kadin ti kinalawa ti daga? Ibagam kaniak no ammom amin dagitoy. ¹⁹ Sadino ti dalan nga agturong iti paginanaan ti lawag— maipapan iti kinasipnget, sadino ti lugarna? ²⁰ Maidalanmo kadi ti lawag ken ti sipnget kadagiti lugar a pagtrabahoanda? Mabirukam kadi ti dalan nga agsubli kadagiti balbalayda para kadakuada? ²¹ Awan dua-dua nga ammom, gapu ta naiyanakka idin; adu unayen ti bilang dagiti aldawmo! ²² Nastrekmo kadin dagiti pagidulinan ti niebe wenno nakitam kadin dagiti pagidulinan ti uraro, ²³ dagitoy a banbanag nga induldulinko para iti tiempo ti riribuk, para kadagiti aldaw ti ranget ken gubat? ²⁴ Ania ti dalan a pakawarasan ti kimat wenno sadino ti nakaipul-oyan ti angin a manipud iti daya iti rabaw ti daga? ²⁵ Siasino ti nangaramid kadagiti pagayusan dagiti layus ti tudo wenno siasino ti nangaramid kadagiti pagnaan ti kanabruong ti gurruod, ²⁶ a mangpatudo kadagiti daga nga awan matagtagitaona, ken iti let-ang, nga awan ti uray maysa nga agbibig, ²⁷ tapno masabet dagiti kasapulan ti natikag ken nabay-bayan a paset ti daga, ken tapno maparusang dagiti naganus a ruot? ²⁸ Adda kadi ama ti tudo? Siasino ti nangpataud kadagiti tedted ti linnaaw? ²⁹ Siasino ti akin aanakan ti nagtaudan ti yelo? Asino ti nangipasngay iti niebe manipud iti tangatang? ³⁰ Aglemmeng ti danum ket agbalin a kasla bato; timmangken ti rabaw ti

adalem a danum. ³¹ Mareppetmo kadi kadagiti kawar dagiti “Pleiades,” wenno mawarwarmo kadi dagiti galut ti “Orion”? ³² Maiturongmo kadi dagiti banbanag iti tangatang nga agparang iti umno a panawenda? Maidalanmo kadi dagiti oso ken dagiti annakna? ³³ Ammom kadi dagiti alagaden ti tangatang? Maisaadmo kadi ti linteg ti tangatang iti rabaw ti daga? ³⁴ Mapapigsaam kadi ti timekmo aggingga kadagiti ulep, tapno malapunosnaka ti bumayakabak a tudo? ³⁵ Maparuarmo kadi dagiti kimat, nga ibagada kenka, 'Adtoy kami'? ³⁶ Siasino ti nangikabil iti kinasirib kadagiti ulep wenno nangted iti pannakaawat iti angep? ³⁷ Siasino ti makabilang kadagiti ulep babaen iti laingna? Siasino ti makaibuyat iti lalat a pagkargaan ti danum iti tangatang ³⁸ inton agtutukel dagiti tapok ken agdidikket dagiti bingkol? ³⁹ Makaanupka kadi iti ayup a para iti kabaian a leon wenno mabusogmo kadi dagiti urbonna ⁴⁰ inton kumkumlebda kadagiti rukibda ken aglemlemmengda iti kasamekan nga agur-uray? ⁴¹ Siasino ti mangipapaay kadagiti ayup para kadagiti uwak no umasug dagiti annakda iti Dios ken agdiwerdiwerda gapu iti kinaawan ti taraonda?

39

¹ Ammom kadi ti tiempo a panangipasngay dagiti atap a kalding kadagiti annakda kadagiti kabatbatoan? Makitam kadi ti panagipasngay dagiti ugsa kadagiti urbonda? ² Mabilangmo kadi ti bulan a panagsikogda? Ammom kadi ti tiempo ti panangispasngayda kadagiti urbonda?

³ Agrukobda ket ipasngayda ti urbonda, ken kalpasanna, malpasen ti rigat ti panaganakda.
⁴ Pumigsa ken dumakkel dagiti urbonda kadagiti tay-ak; pumanawda ket saandan nga agsubli pay.
⁵ Siasino ti nangibulos iti atap nga asno? Siasino ti nangwarwar kadagiti tali ti atap nga asno, ⁶ a ti pagtaenganna ket inaramidko idia Arabah, ti balayna idia naapgad a daga? ⁷ Katkatawaanna a lalaisen dagiti arimbangaw iti siudad; saanna a mangmangneg ti pukkaw dagiti mangiturturong. ⁸ Agsursursor isuna kadagiti banbantay a kas pagarabanna; agbirbirok isuna sadiay kadagiti nalangto a ruot nga arabenda. ⁹ Maragsakanto kadi ti atap a baka nga agserbi kenka? Umanugotto kadi daytoy nga agtalinaed iti kullu-ongmo? ¹⁰ Babaen iti maysa a tali, maiturongmo kadi ti atap a baka a mangarado kadagiti aradoen? Aradoenna kadi dagiti tanap para kenka? ¹¹ Pagtalkam kadi isuna gapu ta kasta unay ti pigsana? Ibatim kadi ti trabahom kenkuana nga aramidenna? ¹² Agtalekka kadi kenkuana a mangipan iti trigom iti pangtaengam, a mangumong kadagiti trigo iti paggirikam? ¹³ Siatangsit nga agpayakpak dagiti payyak dagiti abestrus, ngem isuda kadi dagiti dadakkel a dutdot ken babassit a dutdot ti ayat? ¹⁴ Ta ibatbatina dagiti itlogna iti daga, ken baybay-anna ida a mapudpudotan iti tapok; ¹⁵ malipatanna nga amangan no mapayatan dagitoy ket marumekda wenno amangan no mabaddekkam dagitoy dagiti narungsot nga ayup. ¹⁶ Naranggas isuna kadagiti piyyekna a kasla saanna ida a piyyek; saan a

mabuteng isuna nga amangan no maawanan ti serbi ti nagbannoganna, ¹⁷ gapu ta inikkat ti Dios kenkuana ti sirib ken saanna nga inikkan isuna iti pannakaawat. ¹⁸ No tumaray isuna a sipapartak, katkatawaanna a lalaisen ti kabalyo ken ti nakasakay iti daytoy. ¹⁹ Intedmo kadi iti kabalio ti pigsana? Binaduam kadi ti tenggedna iti buok nga agallo-allon? ²⁰ Napalagtom kadi isunan a kasla dudon? Nakabutbuteng ti kinapigsa ti panagbang-esna. ²¹ Sipipigsa a mangkurob ken agragrag-o isuna iti pigsanna; agdardaras isuna a mangsabat kadagiti igam. ²² Um-umsienna ti buteng ken saan isuna a maupay; saanna a taltalikedan ti kampilan. ²³ Kumalangiking ti kaluban a maitupatupa iti sikiganna, agraman dagiti sumilapsilap a gayang ken pika. ²⁴ Tiltimonenna ti daga babaen iti kinarungsot ken pungtot; saan isuna a makatalna iti panaguni ti trumpeta. ²⁵ Tunggal aguni dagiti trumpeta, kunkunaenna, 'Aha!' Maangangotna ti gubat iti adayo—dagiti umarimbangaw a pukkaw dagiti opisial ken dagiti ikkis. ²⁶ Babaen kadi iti siribmo nga agampayag ti kali, nga iyunnatna dagiti payyakna para iti abagatan? ²⁷ Gapu kadi kadagiti bilinmo isu a tumayab ken agumok ti agila kadagiti nangato a lugar? ²⁸ Agnanaed isuna kadagiti rangkis ken ar-aramidenna ti pagtaengana kadagiti tuktok dagiti rangkis, a maysa a sarikedked? ²⁹ Manipud sadiay agbirbirok isuna iti sipayutenna; maki-tana dagitoy manipud iti adayo. ³⁰ Uminum met dagiti piyyekna iti dara; no sadino ti ayan dagiti

napapatay a tattao, adda isuna sadiay.”

40

¹ Intuloy ni Yahweh ti nakisarita kenni Job; kinunana; ² “Rumbeng kadi a ti siasinoman nga agtarigagay a mangbabalaw ket padasenna nga aturen ti Mannakabalin-amin? Ti makisinsin-nupiat iti Dios, bay-am isuna a sumungbat.” ³ Ket simmungbat ni Job kenni Yahweh ket kinunana, ⁴ “Kitaem, awan ti pategko; kasanoka a masungbatan? Iyappotko ti imak iti ngiwatko. ⁵ Nagsaoak iti naminsan, ket saanakon a sumungbat; kinapudnona, namindua, ngem saankon nga ituloy pay.” ⁶ Kalpasanna, simmungbat ni Yahweh kenni Job manipud iti nadawel a bagio, kinunana, ⁷ “Ita barikesam dagiti lumom a kas maysa a lalaki, ta agsalud-sodak kenka, ket masapul a sungbatannak. ⁸ Pudno kadi nga ibagam a saanak a nalin-teg? Pabasolennak kadi tapno maibagam a hustoka? ⁹ Addaanka kadi iti takiag a kas iti Dios? Mapaggurruodmo kadi babaen iti timek a kas kekuana? ¹⁰ Ita, agkaweska iti kinadayag ken kinatakngeng; arkosam ta bagim iti dayaw ken kinatan-ok. ¹¹ Iwarasmo ti nal-abes a pungtotmo; kitaem ti tunggal maysa a napalanguad ket ipababam isuna. ¹² Kitaem ti tunggal maysa a napalanguad ket ipababam isuna; ipayatmo dagiti nadangkes a tattao iti pag-taktakderanda. ¹³ Ikalim ida a sangsangkamaysa iti daga; ibaludmo dagiti rupada iti nalimed a disso. ¹⁴ Ket, bigbigekto met a kabaellanaka nga isalakan ti bukodmo a makannawan nga ima.

¹⁵ Kitaem ita ti behemot, a pinarsuak a kas ti panangparsuak kenka; mangmangan daytoy iti ruot a kas iti baka. ¹⁶ Ita kitaem, ti pigsana ket adda kadagiti lumona; ti bilegna ket adda iti piskel ti tianna. ¹⁷ Ikutkutina ti ipusna a kas iti maysa a sedro, nagsisilpo dagiti piskel ti luppona. ¹⁸ Dagiti tulangna ket kasla kadagiti tubo a bronse; dagiti gurongna ket kasla kadagiti bareta a landok. ¹⁹ Isuna ti pangulo dagiti pinarsua ti Dios. Ti Dios laeng, a nagparsua kenkuana, ti makaparmek kenkuana. ²⁰ Ta ipapaayan isuna dagiti turod iti taraon; agay-ayam iti asideg dagiti narungsot nga ayup. ²¹ Agid-idda isuna iti sirok dagiti mula a lotus iti salinong dagiti runo, kadagiti ban-aw. ²² Linlinungan isuna dagiti mula a lotus; adda iti aglawlawna dagiti kayo a karawawe kadagiti waig. ²³ Kitaem, no layusen dagiti ti karayan ti pantarna, saan isuna nga agbuteng; natalek isuna, uray no dumakkel ti danum ti karayan Jordan aggingga iti sungona. ²⁴ Adda kadi makatiliw kenkuana babaen iti kawit, wenno mangtaldeng iti agongna babaen iti silo?

41

¹ Kabaalam kadi a banniitan ti leviatan? Wenno galutan ti sungona? ² Kabaalam kadi a talian ti agongna, wenno duyoken ti pangalna babaen iti banniit? ³ Agpakaasi kadi kenka daytoy? Makisao kadi kenka daytoy iti naaluma-may? ⁴ Makitulag kadi daytoy kenka, nga alaem isuna nga agbalin nga adipenmo iti agnanayon? ⁵ Makiaay-ayamka kadi kenkuana a kas iti billit?

Galutam kadi isuna para kadagiti adipenmo a babbai? ⁶ Makitinnawar kadi dagiti bungoy ti mangngalap para kenkuana? Tadtadenda kadi isuna nga isukatda kadagiti aglaklako? ⁷ Kabaalam kadi a punnoen ti kudilna iti gayang wenno ti ulona iti pangkalap a pika? ⁸ Sagidem isuna iti uray maminsan laeng, ket malaglagip-monto ti panakirangetna ket saanmonton nga uliten daytoy. ⁹ Kitaem, ti namnama ti siasinoman a mangar-aramid iti dayta ket ubbaw; saan kadi a matuang iti daga ti siasinoman uray no makitada laeng daytoy? ¹⁰ Awan ti narungsot a makaitured a mangriribuk iti leviatan; siasino ngarud ti makaitured a tumakder iti sangoanak? ¹¹ Siasino ti immun-una a nakaited iti aniaman a banag kaniak tapno agsubadak koma kenkuana? Aniaman nga adda iti sirok ti sibubukel a tangatang ket kukuak. ¹² Saanak nga agulimek maipanggep kadagiti saka ti leviatan, wenno maipapan iti pigsana, wenno ti makaay-ayo a langana. ¹³ Siasino ti makaikkat iti akinruar nga akkub ti bagina? Siasino ti makasalpot iti doble a kabalna? ¹⁴ Siasino ti makalukat iti ruangan ti rupana - a napalikmutan kadagiti ngipenna, a nakabutbuteng? ¹⁵ Naaramid ti bukotna iti naintar a salaknib, nagdedekketda a kas iti nagdidinnekket a pangserra. ¹⁶ Naidekket unay ti maysa iti sabali pay nga awan pulos ti angin a makastrek iti nagbabaetan dagitoy. ¹⁷ Nagdidinnekketda iti tunggal maysa; nagkikinnapetda, tapno saanda a mapagsisina. ¹⁸ Adda silnag a rummuar iti panagbang-esna; maiyarig dagiti matana iti panagsingising ti

init iti parbangon. ¹⁹ Iti ngiwatna, rumuar ti kasla umap-apuy a pagsilawan, aglalagto a rummuar dagiti rissik ti apuy. ²⁰ Kadagiti abut ti agongna, rumuar ti asuk a kas iti agburburek a danum iti banga a nakasaang iti apuy a kasta unay ti pudotna. ²¹ Pasgedan ti angesna dagiti uging; apuy ti rumuar manipud iti ngiwatna. ²² Iti tengngedna ket kinapigsa, ket nakabutbuteng ti lumablabas iti sangoananna. ²³ Nagdidinnekket dagiti paspaset ti lasagna; nakalaglagdada; saanda a makuti. ²⁴ Ti pusona ket kas katangken ti bato - pudno, katangtangken ti akinbaba a bato ti paggilingan. ²⁵ No tumakder isuna, uray dagiti didiosen ket agbuteng; gapu iti buteng, agsanudda. ²⁶ No maiduyok ti kampilan kenkuana, awan mamaayna - ken uray ti gayang ken pana wenno uray ania a natirad nga armas. ²⁷ Kasla laeng garami, ti landok kenkuana, ken ti bronse ket kasla laeng narukop a kayo. ²⁸ Saan isuna a mapagtaray ti pana; para kenkuana, ti maipalsiit a bato ket kasla laeng taep. ²⁹ Dagiti pang-or ket ibilbilangna a kas garami; katkatawaanna dagiti agtatayab a gayang nga agturong kenkuana. ³⁰ Dagiti akinbaba a pasetna ket maiyarig kadagiti natatadem a paset ti nabuong a banga; mangibati isuna iti tugot iti kapitakan a kasla maysa isuna a dakkel nga arado. ³¹ Pagburekenna ti nauneg a baybay a kas iti maysa a banga nga adda agburburek a danumna; pagbalinenna ti baybay a kasla banga ti sapsapo. ³² Pagraniagenna ti pagnaanna; pagarupen ti makakita a nagbalin

a puraw ti nauneg a baybay. ³³ Iti rabaw ti daga, awan ti umasping kenkuana, a nagbiag nga awan pagbutnganna. ³⁴ Makitkitana amin a napalangguad; isuna ti ari kadagiti amin nga annak ti kinapalangguad.”

42

¹ Kalpasanna, simmungbat ni Job kenni Yahweh ket kinunana, ² “Ammok a maaramidmo amin a banbanag, nga awan ti panggepmo a mabalin a malapdan. ³ Sinaludsodmo kaniak, 'Siasino daytoy nga awanan pannakaammo a nangyeg iti kinasipnget kadagiti panggepko?' Ngarud, nakaibagaak kadagiti banbanag a saanko a maawatan, banbanag a narigatko unay a maawatan, a saanko nga ammo ti kaipananna. ⁴ Kinunam kaniak, 'Ita, dumngegka, ket agsaoak; adda banbanag a damagek kenka, ket ibagam kaniak dagitoy.' ⁵ Nangngegak ti maipapan kenka babaen kadagiti lapayagko, ngem ita makitkitanakan dagiti matak. ⁶ Isu a kagurak ti bagik; agbabawiak babaen kadagiti tapok ken dapdapo.” ⁷ Ket napasamak a kalpasan nga imbagana dagitoy a sasao kenni Job, kinuna ni Yahweh kenni Elifaz a taga-Teman, “Napasgedan ti pungtotko kenka ken iti dua a gagayyemmo ta saanyo nga imbaga ti umno a banag maipanggep kaniak, a kas iti inaramid ni Job nga adipenko. ⁸ Ita ngarud, mangalakayo iti pito a kalakian a baka ken pito a kalakian a karnero, mapankayo kenni Job nga adipenko ket mangidatagkayo para iti bagiyo iti daton a mapuoran. Ikararagannakayonto ni Job

nga adipenko ket denggekto ti kararagna, tapno saankayo a dusaen iti kinamaagyo. Saanyo nga imbaga ti umno a maipanggep kaniak, a kas iti inaramid ni Job nga adipenko.”⁹ Isu a napan da Elifaz a taga-Teman, ni Bildad a taga-Shuhit, ken ni Zofar a taga-Naamat ket inaramidda ti imbilin ni Yahweh kadakuada, ket inawat ni Yahweh ni Job.¹⁰ Idi nagkararag ni Job para kadagiti gagayyemna, insubli ni Yahweh dagiti kinabaknangna. Inikkan ni Yahweh isuna iti mamindua a daras a kaadu dagiti sanikua nga adda kenkuana idi.¹¹ Ket amin dagiti kakabsat ni Job a lallaki, ken amin a kakabsatna a babbai, ken amin a gagayyemna idi — napanda kenkuana ket nakipanganda iti balayna. Nakipagladingitda kenkuana ken liniwliwada isuna maipanggep kadagiti amin a didigra nga impalak-am ni Yahweh kenkuana. Amin a tattao ket nangted kenni Job iti maysa a pidaso ti pirak ken maysa a balitok a singsing.¹² Ad-adda pay a binendisionan ni Yahweh ti maudi a paset ti biag ni Job ngem ti immuna; addaan isuna iti sangapulo ket uppap a ribu a karnero, innem a ribu a kamelio, sangaribu a pares a baka, ken sangaribu a kabaian nga asno.¹³ Naaddaan met isuna iti pito nga annak a lallaki ken tallo a babbai.¹⁴ Pinanagananna ti inauna nga anakna a babai iti Jemimah, Keziah ti maikadua, ken Kerenhapuch ti maikatlo.¹⁵ Iti entero a daga, awanen ti masarakan a babbai a napinpintas ngem kadagiti annak ni Job a babbai. Inikkan ida ti amada iti tawid kasta met kadagiti anakna a lallaki.¹⁶ Kalpasan daytoy,

nagbiag pay ni Job iti sangagasut ket uppat a pulo a tawen; nakadennana pay dagiti annakna a lallaki ken dagiti appokona agingga iti maikapat a henerasion. ¹⁷ Kalpasanna, natay ni Job gapu iti kinalakayna unay a ginanasna ti nagbiag.

Ti Biblia

Unlocked Literal Bible in the Ilocano language of the Republic of the Philippines

copyright © 2019 Door43 World Missions Community

Language: Ilocano

Translation by: Door43 World Missions Community

Contributor: Alexander D. Pagtacunan Sr., Ambrocio A. Dat-ay Jr., Anabel Magulod, Angelita H. Goco, Arlyn D. Fianza, Daniel Disay, Ely F. Belisario, Euhler Evangelista, Fredelyn R. Castillo, Gerry D. Pido, Gerwine P. Puguon, Irene China Covita, Jacquelyn Pinchingan , Jeffrey G. Arevalo, Jennilyn D. Inway, Jhun Dat-ay, Jomar N. Puclalay, Johnny Ray Lumawan, Jonathan D. Castillo, Jovy M. Lacaden, Juvie K. Jose, Karen F. Acio, Leonardo M. Disay, Liwliwa V. Ario, Lynn Castillo, Marben Obra, Marie fe Lardizabal, Maripple Lopez, Mary johanna delos Reyes, May ann Antonio, Micah H. Asis, Michael L. Pagtacunan, Miriam B. Pido, Nathaniel H. Pascio, Nerissa A. Kildo, Nieves Abluyan, Novie M. Espara, Ralph B. Lantion, Raymond, Recelyn Camilo, Reymark, Robert Diser, Rommel Flores, Sarah Aniban, Shirley L. Espiritu, Susan L. Soliven, Tomas Domingo, William Tolentino, Ambrocio A. Dat-ay, Arlyn D. Fianza, Bernard Serquina, Bernie Abarquez, David Castillo, Delfin Asis, Euhler Evangelista, Grace Delos Santos, Jhon Alicay, Jhon Sibayan, Jomar N. Puclalay, Jonathan D. Castillo, Jovy M. Lacaden, Juvie K. Jose, Karen F. Acio, Liwliwa V. Ario, Lorenzo Marilao, Marben Obra, Marlon Aggasid, Mary Johanna delos reyes acob, May ann Antonio, Michael L. Pagtacunan, Mila Agpalasin, Myrna Santos, Nerissa A. Kildo, Nieves Abluyan, Pablo Bernardino, Ralph B. Lantion, Recelyn Camilo, Ronnie Acob, Rudy Pascual, Sanie Castillo, Sarah Aniban, Shirley L. Espiritu, Tano Emboc,

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2020-06-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 10 Jun 2020

2ed8cbc0-a07c-572f-a9f0-aa114d36da98